

Methode voor Wereldoriëntatie & Kunstzinnige Vorming

Whizz-Art

Ideeënboek

Mini-thema 2

Dag van Vlag en Volkslied

Colofon

Titel:	Whizz-Art: Mini-thema 2 Dag van Vlag en Volkslied
Vak:	Wereldoriëntatie/Kunstzinnige Vorming
Ontwikkelaars:	Marilu Robles de Medina, Selena Rodriguez, Carola Peeters
Projectleider:	Carola Peeters
Met dank aan:	Amely Bennaars, Miriam Baiz, Dirk-Jan Boerwinkel, Nishenou Felix, Ruthlyn Fradll, Daisy Franken, Adrielle Geerman, Juanita Gomez-Rasmijn, Esther den Hartog, Niurca Herrera, Ludwina Koolman, Marietje Martinus, Wiljan Megens, Gislène Semerel, Laura Tonk, Rino Wentwoord
Eindredactie:	Departamento di Enseñansa Aruba Gina Ramsbottom (Nederlands)
Inhoud:	Activiteitenboek voor Wereldoriëntatie/Kunstzinnige Vorming
Uitgever:	Departamento di Enseñansa Aruba, Seccion Desarrollo di Curiculo

In opdracht van: Scol Arubano Multilingual

Voorwoord

Whizz-Art is de methode Wereldoriëntatie en Kunstzinnige vorming voor het primair onderwijs, ontwikkeld door de Afdeling Curriculumontwikkeling van de Directie Onderwijs Aruba. Wereldoriëntatie is een verzamelnaam voor onderwijs gericht op kennis van de wereld en omvat verscheidene leergebieden die in samenhang worden aangeboden zoals: Mens & Maatschappij, Natuur & Techniek, Persoonlijke Vorming en Gezondheidseducatie.

Binnen de methode Whizz-Art worden Wereldoriëntatie en Kunst op geïntegreerde wijze in thema's aangeboden en gaat het om de persoonlijke ontwikkeling in relatie tot de natuur, de samenleving, kunst en cultuur.

Er is gekozen voor de Engelse naam Whizz-Art omdat 'Translanguaging' gedurende de hele methode een plek heeft en omdat de methode zowel in het Papiamentu als het Nederlands ontwikkeld is. De naam Whizz-Art is opgesplitst in twee woorden; namelijk 'Whizz' en 'Art'. Een Whizz is iemand die heel slim en vaardig is. Het woord 'Art' is om aan te geven dat 'Arte' (kunst) zowel als doel en als middel een plek heeft in de methode. De methode Whizz-Art focust zich niet zozeer op het leren van kennis, maar vooral op het aanleren van vaardigheden. Deze vaardigheden worden op een geïntegreerde wijze met behulp van verschillende thema's en in verschillende situaties door de kinderen toegepast.

Inhoudsopgave

Colofon	2
Voorwoord	3
Inhoudsopgave	4
Inleiding.....	6
Overzicht van activiteiten	9
Startactiviteit: Ik kom uit Aruba! ★.....	10
Deelvraag 1: Wat is een vlag en waarvoor dient een vlag?	13
Activiteit 1.1 De vlag van een land 🏠	14
Activiteit 1.2 Onze vlag	16
Activiteit 1.3 De vlag van onze burens.....	18
Activiteit 1.4 Regels bij het gebruik van de vlag.....	20
Activiteit 1.5 Een eigen vlag ontwerpen.....	22
Deelvraag 2: Wat is een volkslied?	24
Activiteit 2.1 Het volkslied van een land.....	25
Activiteit 2.2 Ons volkslied.....	27
Activiteit 2.3 Het volkslied in pictogrammen	30
Activiteit 2.4 Hoe is ons volkslied ontstaan? 🏠	32
Activiteit 2.5 Gedrag tijdens het volkslied	34
Activiteit 2.6 Mijn eigen volkslied	36
Deelvraag 3: Waar zijn we trots op als Arubanen?	38
Activiteit 3.1 Papiamentu	40
Activiteit 3.2 De florin	42
Activiteit 3.3. De Prikichi	45
Activiteit 3.4 De Shoco (holenuil) 🏠	47
Activiteit 3.5. Ayo Rock formation	50
Activiteit 3.6 Beach Cleanup	53
Activiteit 3.7 Betico Croes	55
Deelvraag 4: Hoe vieren we Himno y Bandera?.....	57
Activiteit 4.1 Zo vieren we Himno y Bandera.....	58
Activiteit 4.2 Waarom vieren we Himno y Bandera?	60
Activiteit 4.3. Hala funchi	62
Activiteit 4.4 Pasa palo.....	65

Activiteit 4.5 Vliegers vliegen	67
Slotactiviteit: Viering Himno y Bandera ★.....	69
Bijlage 1 Brief voor ouders.....	71
Bijlage 2 Benodigde materialen.....	72
Bijlage 3 Kopieerbladen	74
Bijlage 4: Mi sa con pa hisa mi bandera!	116
Bijlage 5 Planningsformulier	117

Inleiding

Over dit thema

De kinderen leren binnen het thema Himno y Bandera dat elk land een vlag en volkslied heeft en dat ze trots moeten zijn op hun eigen vlag en volkslied. Verder leren ze wat de kleuren en de symbolen van de Arubaanse vlag betekenen. Ook leren ze wat de nationale symbolen zijn. Ze zullen leren bij welke gelegenheden men de vlag en volkslied gebruikt en welke culturele evenementen er zijn rond 'Himno en Bandera'

Vakgebieden en kerndoelen (Cyclus 1)

Beweging en Gezondheid:	1.3, 1.3a, 1.3c, 2.1, 2.1a, 2.3, 2.3a, 3.1, 3.1a, 3.3, 3.3a, 3.3b, 3.5, 3.5a, 5.6, 5.6a
Kunstzinnige Vorming:	1.1, 1.1a, 1.2, 1.2a, 1.3, 1.3a, 2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.3, 2.3a, 3.1, 3.1a, 3.2, 3.2a, 3.2b, 4.1, 4.1a, 4.1b, 4.2, 4.2a, 5.1, 5.1a, 5.1b, 5.2, 5.2a, 5.3, 5.3a, 6.1, 6.1a, 6.1b, 6.1c, 6.1d
Mens en Maatschappij:	1.1, 1.1a, 1.2, 1.2a, 2.1, 2.1a, 2.1b, 2.2, 2.2a, 2.3, 2.3a, 2.4, 2.4a, 4.1, 4.1c, 4.2, 4.2a, 4.3, 4.3a, 5.3, 5.3a, 6.2, 6.2a, 7.1, 7.1a, 7.2, 7.2a, 8.1, 8.1a, 8.2, 8.2a, 8.3, 8.3a, 9.1, 9.2, 9.2b
Natuur en Techniek:	3.2, 3.2a, 3.6, 3.6c, 3.7, 3.7a, 5.2, 5.2a, 6.2, 6.2a, 6.2b, 6.5, 6.5a, 7.1, 7.1a
Persoonlijke Vorming:	1.1, 1.1a, 1.1b, 3.3, 4.2, 4.2b, 6.2, 6.2a

21^e-eeuwse vaardigheden

- Communiceren.
- Computational Thinking.
- Creatief denken.
- Informatievaardigheden.
- Kritisch denken.
- Probleem oplossen.
- Samenwerken.
- Sociale en culturele vaardigheden.
- Zelfregulering.

Vorbereiding

- Stuur een mail naar de ouders, om hen te informeren over dit thema. In bijlage 1 vindt u een conceptbrief.
- Zorg voor de materialen die nodig zijn bij de activiteiten die u gekozen heeft.
- Begin op tijd met de voorbereidingen (regelen van locatie, vervoer, hulpouders) van het bezoek aan Plaza Padu (activiteit 2.4), Ayo Rock Formation (activiteit 3.5), het strand (activiteit 3.6) en Plaza Libertador Betico Croes of Plaza Status Aparte Betico Croes (activiteit 3.7).

Startvoorwerp

Als startvoorwerp wordt in dit thema een kaart van Aruba gebruikt om de kinderen een beeld te geven van waar ze wonen.

Startactiviteit: Ik kom uit Aruba!

Tijdens deze activiteit wordt expliciet gemaakt dat de kinderen uit Aruba komen en maken ze een poster over Aruba.

Kernactiviteit: Voorbereiden Himno y Bandera viering

In dit thema vergaren de kinderen kennis over de geschiedenis van Aruba: over de vlag, het volkslied, de nationale symbolen en Himno y Bandera. Naast deze kennis, maken de kinderen ook kunstwerken.

Denk aan:

- vlaggen (de kleivlaggen, de Arubaanse vlaggetjes, de zelfontworpen vlag (activiteiten 1.2, 1.4 en 1.5);
- zelfgemaakt geld (activiteit 3.2);
- Shoco's (activiteit 3.4);
- indianentekeningen (activiteit 3.5);
- afvalwerkstuk (activiteit 3.6);
- klei-werkstukken van Betico Croes (activiteit 3.7);
- vliegers (activiteit 4.5).

Slotactiviteit: Himno y Bandera viering

Aan het einde van dit thema zullen de kinderen een presentatie geven. Verschillende liedjes, dansjes en toneel zullen gepresenteerd worden.

Denk aan:

- het lied 'Where Are You From' met de gemaakte poster (startactiviteit);
- het Arubaanse volkslied met pictogrammen (activiteit 2.3);
- het zelfgemaakte couplet van het Arubaanse volkslied (activiteit 2.6);
- het gemaakte filmpje 'Bon dia' (activiteit 3.1);
- het rollenspel 'Kiki tin miedo' (activiteit 3.3);
- het lied met dans van 'Ban hala un funchi' (activiteit 4.3).

U kunt ook een slideshow maken van de bezoeken die de kinderen hebben afgelegd aan Plaza Padu, Ayo Rock Formation, het strand en Plaza Libertador Betico Croes of Plaza Status Aparte Betico Croes (activiteiten 2.4, 3.5, 3.6, 3.7).

Maatschappelijke organisatie/bedrijven:

- Plaza Padu;
- Ayo Rock Formation;
- Directie Natuur en Milieu.
- Plaza Libertador Betico Croes;
- Plaza Status Aparte Betico Croes.

Deelvragen in dit thema

1. Wat is een vlag en waarvoor dient een vlag?
2. Wat is een volkslied?
3. Waar zijn we trots op als Arubanen?
4. Hoe vieren we Himno y Bandera?

Overzicht van activiteiten

Startactiviteit: Ik kom uit Aruba ★				
Deelvraag 1: Wat is een vlag en waarvoor dient een vlag?				
1.1 De vlag van een land 🏠	1.2 Onze vlag	1.3 De vlag van onze burens	1.4 Regels bij het gebruik van de vlag	1.5 Een eigen vlag ontwerpen
Deelvraag 2: Wat is een volkslied?				
2.1 Het volkslied van een land	2.2 Ons volkslied	2.3 Het volkslied in pictogrammen	2.4 Hoe is ons volkslied ontstaan? 🏠	2.5 Gedrag tijdens het volkslied
2.6 Mijn eigen volkslied				
Deelvraag 3: Waar zijn we trots op als Arubanen?				
3.1 Papiamentu	3.2 De Florin	3.3 De Prikichi	3.4 De Shoco (holenuil) 🏠	3.5 Ayo Rock Formation
3.6 Beach Clean-up	3.7 Betico Croes	3.8 Dieren in de cunucu	3.9 Museo archeologico	3.10 De California Lighthouse
3.11 De Dividiviboom	3.12 De Fofotiboom	3.13 De Aloë	3.14 Het typisch Arubaanse huis	3.15 Arubaanse planten in mijn tuin
Deelvraag 4: Hoe vieren we Himno y Bandera?				
4.1 Zo vieren we Himno y Bandera	4.2 Waarom vieren we Himno y Bandera?	4.3 Hala funchi	4.4 Pasa palo (met fruiten)	4.5 Vliegers vliegen
4.6 Arubaanse muziek	4.7 Arubaanse dans	4.8 Populaire spellen	4.9 Caha di orgel	4.10 Bolas Criollas
Slotactiviteit: Presentatie Himno y Bandera ★				

★ verplichte activiteiten

(online) thuisactiviteiten

Startactiviteit: Ik kom uit Aruba! ★

Tijdens deze activiteit staan de kinderen stil bij het feit dat ze in Aruba wonen. Ze voegen Aruba toe in een bestaand liedje over landen, door de vlag van Aruba en kenmerken van Aruba op een poster te plakken.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Sociale en culturele vaardigheden
Soort kunstactiviteit:	Muziek/Beeldende vorming
Kerdoelen:	M&M: 5.3, 5.3a, 8.2, 8.2a, 8.3, 8.3a KV: 1.2, 1.2a, 2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.3, 2.3a, 3.2, 3.2a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- de namen van verschillende landen kennen;
- dat hij/zij uit Aruba komt;
- dat medeleerlingen en/of hun ouders mogelijk uit een ander land komen;
- waar Aruba ligt op een kaart van het Caribisch gebied;
- bepalen welke kenmerken bij Aruba horen;
- knip- en plaktechnieken te gebruiken.

Wat heb je nodig?

- De videoclip 'Where Are You From? | Learn Countries of the World' (zie webpagina Whizz-Art) (1.51 minuten).
- Een kaart van het Caribisch gebied.
- Toeristenfolders van Aruba.

De activiteit:

● Oriëntatie:

Laat de kinderen de videoclip van het lied 'Where Are You From?' zien.

*Where are you from? (6x)
Canada, Korea, Italy, China,
America, Australia, Japan or India?*

*Where are you from? (6x)
Spain, Germany, Mexico, The Philippines, Brazil, Sweden,
New Zealand, Thailand, Peru, Greece, Turkey, Jamaica, Poland
France?*

Where are you from? (6x)

Stel na afloop vragen over het lied.

- *Welke landen hebben jullie in dit lied gehoord?*
- *Welke landen kennen jullie nog meer?*
- *Waar kom jij vandaan?*

Zijn er ook kinderen die in een ander land dan Aruba zijn geboren? Of wiens ouders in een ander land zijn geboren?

● Onderzoeken:

Laat de kinderen de kaart van het Caribisch gebied zien en help ze bij het aangeven van de locatie van Aruba op de kaart.

- *Dit is Aruba. We wonen allemaal hier op Aruba. Maar wat weten jullie over Aruba?*
- *Wat is mooi van Aruba?*
- *Wat is minder mooi van Aruba?*
- *Wat doe jij graag op Aruba?*

Laat de kinderen vertellen wat ze over Aruba weten. Verdeel de klas in groepjes. Vertel de kinderen dat u vandaag gaat kijken hoeveel ze over Aruba weten. Leg uit dat elke groep twee blaadjes krijgt: een groene en een rode. U zult iets over Aruba zeggen en zij moeten aangeven of het waar is of niet. Groen is waar en rood is niet waar.

- *Op Aruba groeien cactussen – waar*
- *Het zand op de Arubaanse stranden is geel – niet waar*
- *Soms kan het heel koud zijn op Aruba – niet waar*
- *Op Aruba zijn bergen – waar*
- *Veel toeristen komen naar Aruba – waar*
- *Op Aruba wordt Carnaval gevierd – waar*
- *Op Aruba is er een brug die Wilhelminabrug heet – niet waar*
- *Op Aruba vliegen geen vlinders – niet waar*

● Uitvoeren/Creëren:

Laat het liedje nog een keer horen en vraag:

- *Welke landen hebben jullie niet gehoord?*

Concludeer dat Aruba niet tussen de genoemde landen zit. Vraag de kinderen wat nodig is om Aruba ook in het filmpje van het lied bij te voegen. Concludeer dat de vlag van Aruba nodig is, en dat ze een kenmerk (bijvoorbeeld landschap) van Aruba moeten laten zien. Vertel aan de kinderen dat ze een poster gaan maken met kenmerken van Aruba. Geef de kinderen toeristenfolders van Aruba en laat ze een aantal foto's uitknippen die volgens hen een goed beeld van Aruba weergeven. Laat ze deze op de poster plakken. Speel hierna het liedje nogmaals af en laat de kinderen aan het einde van het liedje heel hard roepen: '*We are from Aruba!*' terwijl ze de poster hooghouden.

● Evalueren:

- *Welke foto's heb je op de poster geplakt?*
- *Waarom?*
- *Was het moeilijk om een passende foto te vinden?*

Vertel de kinderen dat ze in dit thema meer zullen leren over de vlag van Aruba en over het volkslied van Aruba. Dit ter voorbereiding aan de feestdag 'Himno y Bandera' die aan het einde van het thema gevierd zal worden.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Laat de kinderen in groepen zitten met kinderen die zelf, of wiens ouder(s) uit een ander land komen. Vraag ze om elkaar over Aruba en het andere land te vertellen en overeenkomsten en verschillen te ontdekken. Dit kan op het gebied van eten, leuke activiteiten, landschap, et cetera zijn.

Reflectie en terugkoppeling:

- *Wat heb je geleerd over Aruba?*
- *Wat wil je nog leren over Aruba?*
- *Is het liedje nu helemaal geworden zoals je zou willen?*

Didactische tip:

Het lied 'Where Are You From?' met de Arubaanse toevoeging kan aan het einde van het thema bij de viering van Himno y Bandera, uitgevoerd worden.

Begrippen: Aruba, Caribisch gebied, vlag, land, overeenkomsten, verschillen, kenmerk.

Deelvraag 1: Wat is een vlag en waarvoor dient een vlag?

Doel:

De kinderen kunnen aangeven wat een vlag is en weten waarvoor een vlag gebruikt wordt. Verder weten ze hoe de Arubaanse vlag eruitziet en kennen ze de betekenis van alle kleuren. Ook gaan ze een eigen vlag ontwerpen.

Aan deze deelvraag zijn de volgende activiteiten gekoppeld:

- Activiteit 1.1. De vlag van een land

KV (Muziek)
Samenwerken
45 minuten

Tijdens deze activiteit maken de kinderen kennis met de vlaggen van een aantal landen en bespreken ze de overeenkomsten en verschillen tussen die vlaggen.

- Activiteit 1.2. Onze vlag

M&M & KV (Beeldende vorming)
Zelfregulering
60 minuten

Tijdens deze activiteit leren de kinderen de vlag van Aruba te bestuderen en leren ze wat de betekenis achter de kleuren en de vormen van de vlag zijn. Ze gaan van klei de Arubaanse vlag namaken.

- Activiteit 1.3. De vlag van onze burens

M&M & KV (Media)
Informatievaardigheden
45 minuten

Tijdens deze activiteit maken de kinderen kennis met de buurlanden Bonaire en Curaçao. Ze onderzoeken de verschillen en overeenkomsten tussen de ABC-eilanden.

- Activiteit 1.4. Regels bij het gebruik van de vlag

M&M & KV (Beeldende vorming)
Probleem oplossen
45 minuten

Tijdens deze activiteit leren de kinderen de protocollaire regels rondom de vlag kennen. Door middel van een liedje leren ze het verschil tussen links en rechts kennen. Vervolgens gaan ze zelf een vlaggetje maken.

- Activiteit 1.5. Een eigen vlag ontwerpen

PV & KV (Beeldende vorming)
Creatief denken
45 minuten

Tijdens deze activiteit gaan de kinderen een eigen vlag ontwerpen. Een vlag die iets zegt over henzelf.

Activiteit 1.1 De vlag van een land

Tijdens deze activiteit maken de kinderen kennis met de vlaggen van een aantal landen en bespreken ze de overeenkomsten en verschillen tussen die vlaggen.

Waar:	In de klas/Thuis
Tijdsduur:	45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Samenwerken
Soort kunstactiviteit:	Muziek
Kerdoelen:	KV: 3.1, 3.1a, 6.1, 6.1a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- dat elk land zijn eigen vlag heeft;
- aangeven waarom ieder land een vlag heeft;
- de vlaggen van een aantal landen te kennen;
- verschillen en overeenkomsten tussen vlaggen te bespreken;
- de frequentie van kleuren en vormen/symbolen in kaart te brengen.

Wat heb je nodig?

- De videoclip 'Where Are You From? | Learn Countries of the World' (zie webpagina Whizz-Art) (1.51 minuten).
- Kopieerblad 1: Vlaggen.
- Kopieerblad 2: Raad de vlag.
- Instructieblad 1 (voor ouders).
- De website 'Flags Caribbean' (zie webpagina Whizz-Art – Instruccion pa mayor).
- De website 'Flags South-America' (zie webpagina Whizz-Art – Instruccion pa mayor).

De activiteit:

- Laat de videoclip van het lied 'Where Are You From?' nog een keer zien.
  - *Elk land heeft zijn eigen vlag. Aruba ook. Weten jullie waarom we een vlag hebben?*
  - *Waar zie je de vlag van Aruba?*
  - *Hebben jullie thuis ook een vlag van Aruba?*
  - *Hangen de mensen in Amerika ook een Arubaanse vlag op?*

Concludeer dat een vlag een land representeert en dat ieder land een eigen vlag heeft.

- Laat de kinderen in duo's verschillende vlaggen uit verschillende landen bestuderen. Geef ze kopieerblad 1 en vraag ze om met elkaar verschillen en overeenkomsten te zoeken tussen de vlaggen. Ze mogen daarbij zowel naar kleuren als naar vormen/symbolen kijken. Bespreek vervolgens wat de kinderen ontdekt hebben.
  - *Welke kleuren komen veel voor?*
  - *Welke vormen komen veel voor?*
  - *Welke kleuren vind jij het mooist?*

- *En welke vormen?*
- *Welke vlag vind jij het mooist?*
- *Welke vlag lijkt het meest op die van Aruba?*

● Laat vervolgens de vlag van Aruba zien en laat de kinderen beschrijven welke kleuren en vormen er in de vlag van Aruba gebruikt zijn. Laat één voor één de vlaggen op kopieerblad 2 zien. Vraag de kinderen om te raden uit welk land de vlag komt.

- *Welke vlaggen ken je en welke niet?*

Bespreek ook van iedere vlag wat het verschil en de overeenkomst van die vlag met de Arubaanse vlag is. Hang alle vlaggen vervolgens op.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

- Laat de kinderen uitzoeken welke kleuren, vormen en symbolen het meest gebruikt worden bij de vlaggen op kopieerblad 2. Laat ze ook opschrijven hoe vaak elke kleur, vorm en symbool voorkomt.
- Als de kinderen de thuisactiviteit hebben gemaakt en die naar school hebben gebracht, kunt u de kinderen in tweetallen aan elkaar laten vertellen welke vlaggen ze hebben getekend, en waarom ze die hebben gekozen. Als de kinderen zelf vlaggen hebben ontworpen, kunnen ze ook vertellen waarom ze bepaalde kleuren en/of symbolen hebben gebruikt.

Reflectie en terugkoppeling:

Bepreek met de kinderen hoe de samenwerking in duo's verliep.

- *Was het makkelijk om met een ander te werken?*
- *Zou je het alleen beter hebben gedaan?*
- *Wat zou gebeuren als het groepje uit meer kinderen bestond?*
- *Waarom is het goed om samen te werken?*

(Online) thuisactiviteit:

Instructieblad 1 geeft informatie aan de ouders over hoe zij met hun kinderen thuis kunnen werken aan het leren kennen en herkennen van vlaggen in het Caribisch gebied.

Begrippen: vlag, land, overeenkomst, verschil, kleur, vorm, symbool, samenwerken.

Activiteit 1.2 Onze vlag

Tijdens deze activiteit leren de kinderen de vlag van Aruba te bestuderen en leren ze wat de betekenis achter de kleuren en de vormen van de vlag zijn. Ze gaan van klei de Arubaanse vlag namaken.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Zelfregulering
Soort kunstactiviteit:	Beeldende vorming
Kerdoelen:	M&M: 4.3, 4.3a KV: 2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.3, 2.3a, 5.2, 5.2a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- hoe de Arubaanse vlag eruit ziet;
- wat een kompas is en hoe het werkt;
- uit welke kleuren en symbolen de vlag van Aruba bestaat;
- wat de kleuren en symbolen betekenen;
- met klei werken;
- over zijn/haar eigen handelen te denken.

Wat heb je nodig?

- Een Arubaanse vlag.
- Kopieerblad 3: Wanglo en Kibrahacha.
- Kompas.
- (Gekleurde) klei en klei-gereedschappen.
- Verf en kwasten.

De activiteit:

● Oriënteren:

Laat de kinderen de Arubaanse vlag (zonder dat ze een voorbeeld ervan kunnen zien) beschrijven.

- *Weten jullie hoe de Arubaanse vlag eruitziet?*

Laat de kinderen het hebben over de kleuren en de vormen van de vlag en waar die zich bevinden op de vlag. Laat ze (uit het hoofd) de vlag op het bord tekenen. Laat vervolgens de Arubaanse vlag zien en vergelijk de getekende vlag met de echte vlag.

● Onderzoeken:

Stel vragen over de kleuren en vormen die in de Arubaanse vlag voorkomen.

- Blauw: *Waarom is de vlag blauw?* De blauwe kleur staat voor de zee die helemaal rondom Aruba ligt.
- Gele strepen: *Waarom denken jullie dat er twee gele strepen op de vlag staan?* De kleur geel staat voor de planten die gele bloemen hebben, zoals de Kibrahacha en de

Wanglo (zie kopieerblad 3).

- **Ster:** *Waarom heeft de vlag een ster?* De ster staat voor de vier punten van het kompas en het feit dat de Arubaanse bevolking bestaat uit mensen vanuit verschillende delen van de wereld. *Weten jullie wat een kompas is?* Laat de kinderen een kompas zien en bespreek de werking ervan.
- **Rood/wit:** *Waarom is de ster rood met een witte rand?* De rode kleur staat voor het bloed van de indianen die voor vrijheid hebben gevochten bij de Franse pas. Wit staat voor het witte zand van onze stranden.

● **Uitvoeren/Creëren:**

Vertel de kinderen dat ze de vlag van Aruba gaan namaken uit klei. Laat de kinderen eerst de (rechthoekige) vorm van de vlag uit klei maken. Vervolgens laat u de kinderen in de klei de onderdelen van de vlag met een spatel aangeven. Tenslotte kunnen de kinderen, zodra de klei gedroogd is, de vlag verven.

● **Evalueren:**

Leg de eindproducten naast een Arubaanse vlag. Vergelijk de verschillen en overeenkomsten tussen de Arubaanse vlag en de gemaakte vlaggen van klei.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

U kunt de kinderen ook uit gekleurde klei een vlag laten opbouwen. Leg hen uit hoe ze de verschillende vormen van de vlag kunnen maken. Leg hen ook uit hoe de verschillende onderdelen van de vlag aan elkaar vastgemaakt kunnen worden (met slib).

Reflectie en terugkoppeling:

- *Wat heb je vandaag geleerd?*
- *Heb je de vlag goed gemaakt?*
- *Zo nee, waar is het fout gegaan?*
- *Is het gegaan zoals je had verwacht?*

Vraag de kinderen naar wat ze makkelijk en moeilijk vonden.

- *Hoe ben je te werk gegaan?*
- *Wat heb je eerst gedaan? En toen?*
- *Had je dit van tevoren zo gepland?*
- *Wie heeft op een andere manier gewerkt?*
-

Didactische tips:

- Voor informatie over de betekenis van de kleuren en vormen van de vlag kunt u terecht op de website van de overheid. http://www.gobierno.aw/informacion-tocante-servicio/cultura-deporte-y-tempo-liber-sub-topics_47819/item/simbolo-nacional_41785.html
- De gemaakte (klei) vlaggen kunnen aan het einde van het thema bij de viering van Himno y Bandera, tentoongesteld worden.

Begrippen: vlag, vorm, kleur, betekenis, zee, bloemen, Wanglo, Kibrahacha, bloed, indianen, vrijheid, strand.

Activiteit 1.3 De vlag van onze buren

Tijdens deze activiteit maken de kinderen kennis met de buurlanden Bonaire en Curaçao. Ze onderzoeken de verschillen en overeenkomsten tussen de ABC-eilanden.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Informatievaardigheden
Soort kunstactiviteit	Media
Kerdoelen:	M&M: 1.1, 1.1a, 5.3, 5.3a KV: 3.1, 3.1a, 6.1, 6.1a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- de overeenkomsten en verschillen tussen de vlaggen van de ABC-eilanden te benoemen;
- de verschillen en overeenkomsten tussen de ABC-eilanden te herkennen;
- een film over Aruba op te zoeken op het internet.

Wat heb je nodig?

- Kopieerblad 4: Vlaggen van Aruba, Bonaire en Curaçao.
- De film 'Explore Enjoy Experience Bonaire' (zie webpagina Whizz-Art) (1.09 minuten).
- De film 'A Special Message from Aruba, "Dushi Tera" (Sweet Land)' (zie webpagina Whizz-art) (2.05 minuten).
- De film 'CHATA - In Curaçao Culture Video' (zie webpagina Whizz-Art) (2.54 minuten).
- Kopieerblad 5: De ABC-eilanden.

De activiteit:

● Laat de kinderen om de beurt de promotiefilms van Aruba, Bonaire en Curaçao zien. Vraag na elke film welk land de kinderen net gezien hebben.

- *Naast Aruba liggen twee eilanden die heel erg op Aruba lijken, namelijk Bonaire en Curaçao. Wie is er weleens op Bonaire of Curaçao geweest?*
- *Hebben deze eilanden dezelfde vlag als Aruba?*
- *Waarom wel/niet?*

Concludeer dat ieder (ei)land zijn eigen vlag heeft.

Hang de vlaggen van de drie landen (Aruba, Curaçao en Bonaire) (kopieerblad 4) naast elkaar op. Laat de kinderen raden van welk land elke vlag is. Laat ze de verschillen en overeenkomsten tussen de vlaggen beschrijven.

● Verdeel de kinderen vervolgens in groepen. Geef elke groep één van de foto's van kopieerblad 5. Op dit kopieerblad staan bezienswaardigheden die typisch zijn voor ieder eiland. Laat de kinderen de foto's onder het juiste land (de correcte vlag) hangen.

Als alle groepen de foto's opgehangen hebben, bespreekt u klassikaal de antwoorden.

- *Hangen de foto's onder de juiste vlag?*

Bespreek met de kinderen waarom ze het er wel of niet eens mee zijn.

- Laat de kinderen met elkaar overleggen welke vragen ze nog hebben over de landen Bonaire en Curaçao.
- *Wat wil je weten over Bonaire en Curaçao?*

Inventariseer alle vragen en bespreek met de kinderen hoe ze het antwoord zouden kunnen vinden/krijgen op hun vragen. Concludeer dat je iemand van de eilanden kan vragen of wellicht op het internet de informatie kunt vinden. Mocht u iemand kennen van Bonaire of Curaçao, dan zou het leuk zijn als de kinderen hun vragen kunnen stellen aan die persoon.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Laat de kinderen op zoek gaan naar een promotiefilmpje van Aruba. Laat ze google-en op Aruba (video's) en een geschikt filmpje kiezen.

Reflectie en terugkoppeling:

- *Wat heb je geleerd?*
- *Wat weet je nu over Aruba, Bonaire en Curaçao?*
- *Wat wist je nog niet van die eilanden?*

Begrippen: eilanden, vlag, buurlanden, raden, verschillen, overeenkomsten.

Activiteit 1.4 Regels bij het gebruik van de vlag

Tijdens deze activiteit leren de kinderen de protocollaire regels rondom de vlag kennen. Door middel van een liedje leren ze het verschil tussen links en rechts kennen. Vervolgens gaan ze zelf een vlaggetje maken.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Probleem oplossen
Soort kunstactiviteit:	Beeldende vorming
Kerdoelen:	M&M: 4.1, 4.1c, 4.3, 4.3a KV: 2.2, 2.2a, 2.3, 2.3a, 5.2, 5.2a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- welke regels hij/zij moet hanteren bij het gebruiken van de Arubaanse vlag;
- wat links en rechts is;
- voor- en nadelen bespreken;
- knip- en plaktechnieken te gebruiken;
- kleur- en tekentechnieken te gebruiken;
- oplossingen bedenken.

Wat heb je nodig?

- Bijlage 4: Mi sa con pa hisa mi bandera!
- De videoclip 'The Left vs. Right Song! | Scratch Garden' (zie webpagina Whizz-Art) (2.35 minuten).
- (Papieren) Rietjes.
- Papier (A4 formaat) of hobbypapier.
- Kleurpotloden.
- Schaar en lijm.

De activiteit:

● Vertel de kinderen dat deze les gaat over regels die gelden bij het gebruik van de vlag.

- *Wat mag je wel en niet doen wanneer je de vlag van Aruba gebruikt?*

Lees het verhaal in bijlage 4 (Mi sa con pa hisa mi bandera!) voor. Controleer of de kinderen het verhaal hebben begrepen en de regels hebben onthouden door vragen te stellen.

- *Waarom zijn regels waardevol?*

Laat de kinderen zich uiten. Concludeer dat regels belangrijk zijn omdat ze ons vertellen hoe we ons wel en niet moeten gedragen.

- *Stel jij bent de minister-president van Aruba, welke regel voor de vlag zou jij dan kunnen bedenken?*

Besprek de regels die de kinderen hebben bedacht. Besprek ook waarom ze denken dat dit een regel zou moeten zijn.

● Vertel de kinderen dat ze vandaag gaan leren dat de vlag van Aruba rechts hoort te staan.

Laat de videoclip 'The Left vs. Right Song! | Scratch Garden' zien zodat de kinderen het verschil tussen links en rechts leren kennen.

Ga na of het lied is blijven hangen door de kinderen een aantal opdrachten te laten doen:

- *Steek je linkerhand omhoog;*
- *Wijs naar rechts;*
- *Doe je linkeroog dicht;*
- *Wie zit er rechts van je?;*
- *Et cetera*

● Vraag de kinderen om de Arubaanse vlag te tekenen op papier.

- *Welke vorm heeft een vlag? (een rechthoek)*

Leg de kinderen uit, dat de linker-en rechterzijde van een rechthoek hetzelfde zijn. En dat de boven en onderkant ook hetzelfde zijn, maar wel langer zijn dan de linker en rechterzijde van de rechthoek.

- *Als alle zijden gelijk zouden zijn, welke vorm zou je dan hebben? (een vierkant)*

Bespreek ook met de kinderen hoe groot de vlag moet zijn als het bevestigd moet worden aan een rietje. Concludeer dat de grootte van de vlag bepaald kan worden als ze het rietje op hun papier leggen en de vlag ernaast gaan tekenen.

Laat de kinderen vervolgens hun vlag tekenen, inkleuren en uitknippen. Vraag, nadat ze klaar zijn met het tekenen en knippen, hoe ze de vlag aan het rietje vast kunnen lijmen en hoe ze ervoor kunnen zorgen dat het vlaggetje rechtop blijft staan (in een potje zetten, prikken in een stukje klei, et cetera). Laat de kinderen zelf met ideeën komen.

- *Aan welke kant van het tafeltje moet je vlaggetje komen te staan? (de rechterkant)*

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Laat de kinderen bedenken wat ze zouden doen als ze iemand zien die de regels van de vlag overtreedt. Bespreek de ideeën die ze hebben bedacht en bepaal wat de beste reactie zou kunnen zijn.

Reflectie en terugkoppeling:

Vraag de kinderen of het maken van het vlaggetje gegaan is zoals ze hadden verwacht.

- *Wat wel en wat niet?*

Bespreek ook waarom.

Didactische tips:

- Meer informatie over het vlaggenprotocol kunt u vinden op de website https://puc.overheid.nl/mp-bundels/doc/PUC_41859_10/.
- Laat de kinderen het gemaakte vlaggetje presenteren tijdens de slotactiviteit.

Begrippen: regels, vlag, links, rechts, meten.

Activiteit 1.5 Een eigen vlag ontwerpen

Tijdens deze activiteit gaan de kinderen een eigen vlag ontwerpen. Een vlag die iets zegt over henzelf.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Creatief denken
Soort kunstactiviteit:	Beeldende vorming
Kerdoelen:	PV: 1.1, 1.1a, 1.1b KV: 1.1, 1.1a, 1.2, 1.2a, 1.3, 1.3a, 2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.3, 2.3a, 3.2, 3.2a, 5.1, 5.1a, 5.2, 5.2a, 5.3, 5.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- verschillende vlaggen te (her)kennen;
- de kenmerken van een vlag te kennen;
- om de kennis die hij/zij heeft over zichzelf te gebruiken om tot een ontwerp/idee te komen;
- zijn/haar creatieve keuzes te beargumenteren;
- met lego te werken;
- een mening te uiten.

Wat heb je nodig?

- Kopieerblad 2: Raad de vlag.
- Kopieerblad 6: Vlaggen.
- Lego's.

De activiteit:

● Oriëntatie:

Vandaag gaan de kinderen een eigen vlag maken. Een vlag die iets zegt over henzelf. Vraag de kinderen hoe een vlag eruitziet. Eventueel laat u de kinderen de vlaggen van kopieerblad 2 nog een keer zien.

- *Welke vorm hebben vlaggen? (een rechthoek)*
- *Hoeveel kleuren hebben alle vlaggen? (minimaal twee kleuren).*

● Onderzoeken:

Laat de kinderen enkele vlaggen (kopieerblad 6) zien, die niet bij landen horen (Olympische vlag, vlag van Sinterklaas, Verenigde Naties, et cetera). Wijs naar de vlag van Sinterklaas en vraag aan de kinderen van wie ze denken dat deze vlag is. Geef het antwoord als ze het niet raden.

- *Waarom kun je zien dat het de vlag van Sinterklaas is?*

Vertel de kinderen dat vlaggen niet altijd van een land moeten zijn. Bedrijven en mensen kunnen ook hun eigen vlag hebben, zoals die van Sinterklaas. Zeg dat ze vandaag een eigen vlag mogen gaan maken. Een vlag die iets zegt over hen zelf.

- *Hou je van voetbal en de kleur rood? Dan zou je een voetbal op je rode vlag kunnen zetten.*

● **Uitvoeren/Creëren:**

Laat de kinderen aan het werk gaan en hun eigen vlag ontwerpen. Help de kinderen zo nodig met ideeën, door vragen over hen te stellen.

● **Evalueren:**

Hang alle gemaakte vlaggen op.

- *Wie weet van wie deze vlag is?*
- *Hoe kun je dat zien?*
- *Welke vlaggen lijken op elkaar?*
- *Waarom zou dat zijn?*

Vraag of er kinderen zijn die over hun vlag willen vertellen.

- *Waarom heb je voor bepaalde kleuren of vormen gekozen?*

Laat de kinderen hun vlag presenteren.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Laat de kinderen een tweede vlag ontwerpen die iets zegt over iemand anders (ouders, vriend, broer/zus, et cetera)

Reflectie en terugkoppeling:

- *Wat heb je geleerd?*

Bespreek met de kinderen wat makkelijk en moeilijk ging.

- *Wat zou je aan de vlag van je klasgenoot toevoegen?*
- *Als je iets zou moeten veranderen aan je vlag, wat zou dat zijn?*

Didactische tip:

Laat de kinderen hun zelfontworpen vlag presenteren tijdens de slotactiviteit.

Begrippen: vlag, kleuren, vormen, ontwerpen.

Deelvraag 2: Wat is een volkslied?

Doel:

De kinderen leren wat een volkslied is en wanneer het gebruikt kan worden. Ze leren het Arubaanse volkslied te zingen en ontdekken aan welke regels ze zich moeten houden tijdens het zingen/luisteren naar een volkslied. Ze maken kennis met de componisten van het Arubaanse volkslied en gaan ook zelf een stukje van een volkslied schrijven.

Aan deze deelvraag zijn de volgende activiteiten gekoppeld:

- Activiteit 2.1. Het volkslied van een land

PV & KV (Muziek)
Zelfregulering
60 minuten

Tijdens deze activiteit leren de kinderen wat een volkslied is en wanneer een volkslied gebruikt wordt. Ze leren verschillende volksliederen herkennen en ontdekken wat de verschillen en overeenkomsten tussen volksliederen zijn.

- Activiteit 2.2. Ons volkslied

PV, M&M & KV (Muziek)
Sociale en culturele vaardigheden
2 x 45 minuten

Tijdens deze activiteit leren de kinderen het volkslied van Aruba kennen en gedeeltelijk mee te zingen.

- Activiteit 2.3. Het volkslied van onze buren

M&M & KV (Beeldende vorming/Muziek)
Communicatie
60 minuten

Tijdens deze activiteit wordt de tekst van het volkslied onder de loep genomen. De kinderen gaan pictogrammen koppelen aan de tekst van het volkslied.

- Activiteit 2.4. Hoe is ons volkslied ontstaan?

PV, M&M & KV (Muziek)
Informatievaardigheden
2 x 60 minuten

Tijdens deze activiteit bezoeken de kinderen 'Plaza Padu' en maken ze kennis met de componisten van het volkslied van Aruba.

- Activiteit 2.5. Gedrag tijdens het volkslied

M&M & KV (Muziek/Dans)
Zelfregulering
45 minuten

Tijdens deze activiteit maken de kinderen kennis met de etiketten die er zijn tijdens het volkslied.

- Activiteit 2.6. Mijn eigen volkslied

KV (Muziek)
Creatief denken
60 minuten

Tijdens deze activiteit gaan de kinderen een eigen couplet toevoegen aan het Arubaanse volkslied.

Activiteit 2.1 Het volkslied van een land

Tijdens deze activiteit leren de kinderen wat een volkslied is en wanneer een volkslied gebruikt wordt. Ze leren verschillende volksliederen herkennen en ontdekken wat de verschillen en overeenkomsten tussen volksliederen zijn.

Waar:	In de klas/In de gymzaal
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Zelfregulering
Soort kunstactiviteit:	Muziek
Kerdoelen:	PV: 4.2, 4.2b KV: 1.1, 1.1a, 1.2, 1.2a, 1.3, 1.3a, 2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.3, 2.3a, 5.1, 5.1a, 5.2, 5.2a, 5.3, 5.3a, 6.1, 6.1a, 6.1b, 6.1d

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- wat een volkslied is;
- het volkslied van meerdere landen te herkennen;
- wanneer volksliederen worden gebruikt;
- welk volkslied bij welke vlag hoort.

Wat heb je nodig?

- De film 'Netherlands vs Argentina World Cup 2014 Anthems' (zie webpagina Whizz-Art) (2.29 minuten).
- Verschillende volksliederen (zie webpagina Whizz-Art):
  - o 'National Anthem of Colombia - ¡Oh gloria inmarcesible' (0.53 minuten).
  - o 'National Anthem of the United States of America (USA) - The Star-Spangled Banner' (1.09 minuten).
  - o 'National Anthem of Venezuela - Gloria al bravo pueblo' (1.14 minuten).
  - o 'National Anthem of the Netherlands - Wilhelmus' (0.50 minuten).
  - o 'National Anthem of Dominican Republic - Himno Nacional Dominicano' (0.49 minuten).
- Kopieerblad 2: Raad de vlag.

De activiteit:

● Laat de film 'Netherlands vs Argentina World Cup 2014 Anthems' zien. Vraag aan de kinderen wat ze net hebben gezien en gehoord.

- *Waar luisteren deze voetballers naar?* (Volkslied).
- *Wat is een volkslied?* (Een volkslied is een nationaal gekozen lied waarmee het volk zich identificeert).
- *Kennen jullie het volkslied van Aruba? Hoe heet het volkslied?* (Aruba Dushi Tera).
- *Wanneer hoor je het volkslied van Aruba?* (Sportevenementen, sportdagen, tijdens Himno y Bandera, et cetera).

● Vertel dat ieder land zijn eigen volkslied heeft. Laat verschillende volksliederen horen en vraag de kinderen of ze verschillen en overeenkomsten tussen de volksliederen kunnen horen.

Bespreek per volkslied de volgende vragen:

- *Wie kent dit volkslied?*
- *Weet je van welk land het volkslied is?*
- *Vind je het volkslied vrolijk of serieus?*
- *Is de muziek snel of langzaam?*
- *Vind je het volkslied mooi klinken? Waarom wel/niet?*
- *Kun je op deze muziek dansen?*

Laat de kinderen ook op de maat van de muziek rondlopen (marcheren) in de gymzaal.

● Nadat alle volksliederen aan bod gekomen zijn speelt u een spel. U laat telkens een volkslied horen en geeft dan twee verschillende landsnamen waarbij u bij ieder land naar een kant van de gymzaal wijst.

- *Is dit volkslied van Nederland of van Aruba?*

(U wijst bij Nederland naar de linkerkant van gymzaal en bij Aruba naar de rechterkant van de gymzaal).

De kinderen marcheren op de maat van de muziek naar de (volgens hun) juiste kant van de gymzaal.

Kinderen die het antwoord fout hebben, moeten even aan de kant zitten. Speel het spel een aantal keren, totdat de meerderheid van de klas de antwoorden goed heeft.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Herhaal de vlaggen van de landen die op kopieerblad 2 staan.

- *Wie weet van welk land deze vlag is?*

Leg de vlaggen op verschillende plaatsen in de gymzaal. Laat één van de vijf volksliederen horen en laat de kinderen lopen (op de maat van de muziek) naar de juiste vlag. De kinderen die bij de foute vlag staan op het moment dat het lied stopt, gaan even aan de kant zitten.

Reflectie en terugkoppeling:

Laat de kinderen vertellen wat ze gezien hebben tijdens het uitvoeren van de opdrachten in de gymzaal.

- *Wat heb je geleerd van anderen?*
- *Wat vond je leuk om te zien?*
- *Wat was gek?*
- *Durf jij dat ook te doen?*

Begrippen: volkslied, dansen, vrolijk, serieus, snel, langzaam, vlag.

Activiteit 2.2 Ons volkslied

Tijdens deze activiteit leren de kinderen het volkslied van Aruba kennen en gedeeltelijk mee te zingen.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	2 x 45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Sociale en culturele vaardigheden
Soort kunstactiviteit:	Muziek
Kerdoelen:	PV: 1.1, 1.1b, 6.2, 6.2a M&M: 2.2, 2.2a, 4.3, 4.3a KV: 2.3, 2.3a, 3.2, 3.2b, 5.2, 5.2a, 6.1, 6.1a, 6.1c

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- het volkslied van Aruba te (her)kennen;
- de tekst van het volkslied van Aruba kennen;
- het verschil tussen een couplet en een refrein te herkennen;
- het volkslied van Aruba te zingen;
- wat een couplet en refrein zijn.

Wat heb je nodig?

- De tekst van het Arubaanse volkslied.
- Het lied 'Anthem of Aruba - Aruba Dushi Tera' (zie webpagina Whizz-Art) (2.35 minuten).
- Het lied 'Lanta Bo Bos i Kanta HIMNO di Kòrsou karaoke Tico Vos' (zie webpagina Whizz-Art) (3.14 minuten).

De activiteit:

● Oriënteren:

Laat wisselend twee verschillende geluidsfragmenten horen; het volkslied van Aruba en dat van Curaçao. Vraag de kinderen of het wel of niet het volkslied van Aruba is. Zeg tegen de kinderen dat ze vandaag het volkslied van Aruba gaan zingen.

● Onderzoeken:

Laat het volkslied 'Aruba Dushi Tera' horen. Analyseer het volkslied met de kinderen door hen vragen te stellen (ook over de betekenis van de tekst van het volkslied).

*Aruba patria aprecia
nos cuna venera
Chikito y simpel bo por ta
pero si respeta.*

Refrein:

*O, Aruba, dushi tera
nos baranca tan stima
Nos amor p'abo t'asina grandi
cu n'tin nada pa kibr'e,
cu'n tin nada pa kibr'e.*

*Bo playanan tan admira
cu palma tur dorna
Bo escudo y bandera ta
orguyo di nos tur!*

Refrein

*Grandeza di bo pueblo ta
su gran cordialidad
Cu Dios por guia y conserva
su amor pa libertad!*

Refrein

- *Welk stuk van het volkslied horen jullie elke keer weer?* (O Aruba dushi tera).

Vertel de kinderen dat dit stuk van het volkslied het refrein heet. Een refrein is een stukje dat elke keer terugkomt in een lied.

- *Wie kan het refrein al meezingen?*

Laat de kinderen de tekst van het refrein opzeggen (niet zingen). Weten de kinderen ook wat de betekenis is van wat er in het refrein gezongen wordt? Bespreek dit met de kinderen.

*O, Aruba, dushi tera
nos baranca tan stima
nos amor p'abo t'asina grandi
cu n'tin nada pa kibre
cu n'tin nada pa kibre*

Laat het volkslied horen en laat de kinderen de tekst die ze in het refrein horen, uitbeelden.

● Vertel dat de andere stukjes muziek van het volkslied coupletten worden genoemd. Coupletten hebben dezelfde melodie maar de tekst verschilt steeds.

- *Hoeveel coupletten tel je in het volkslied van Aruba?* (3 coupletten)

• *Wie kan een couplet al meezingen?* Laat de kinderen de tekst van een couplet opzeggen (niet zingen). Weten de kinderen ook wat de betekenis is van wat er in de coupletten gezongen wordt? Bespreek dit met de kinderen.

Laat het volkslied horen en laat de kinderen de tekst die ze in de coupletten horen, uitbeelden.

● Uitvoeren/Creëren:

Laat het volkslied van Aruba een aantal keren horen en wissel af in opdrachten die u de kinderen geeft.

Laat de kinderen alleen het refrein meezingen en de coupletten neurien;

- Verdeel de klas in twee groepen. De ene groep zingt het refrein, de andere groep zingt (of neuriet) de coupletten;
- Laat het volkslied horen en laat de kinderen de tekst die ze horen, uitbeelden;
- Laat het volkslied horen, de kinderen zingen mee, als u het volume uitzet moeten de kinderen zelfstandig doorzingen.

● Evalueren:

- *Welke gedachtes en gevoelens roept het horen van het volkslied bij jullie op?*
- *Welk stuk tekst vinden jullie heel mooi of juist niet passen? Waarom?*

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Vraag de kinderen om in duo's aan elkaar hun favoriete liedje te zingen (of een lied die ze kennen). Laat ze samen op zoek gaan naar wat de couplet(ten) en het refrein van de liederen zijn.

Reflectie en terugkoppeling:

Bespreek wat makkelijk en/of moeilijk was.

- *Welke woorden van het volkslied zijn moeilijk?*
- *Kunnen jullie het hele volkslied meezingen?*
- *Zo nee, hoe zou je het kunnen leren?*

Didactische tip:

U kunt ervoor kiezen deze les over 2 dagen te verdelen. De ene dag besteedt u aandacht aan het concept refrein en de andere dag aan het concept couplet.

Begrippen: volkslied, refrein, couplet, gedachtes, gevoelens.

Activiteit 2.3 Het volkslied in pictogrammen

Tijdens deze activiteit wordt de tekst van het volkslied onder de loep genomen. De kinderen gaan pictogrammen koppelen aan de tekst van het volkslied.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Communiceren
Soort kunstactiviteit:	Beeldende vorming/Muziek
Kerdoelen:	M&M: 4.3, 4.3a, 8.3 KV: 3.1, 3.1a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- de tekst van het Arubaanse volkslied te kennen;
- welke pictogrammen bij het Arubaanse volkslied horen.

Wat heb je nodig?

- Het lied 'Anthem of Aruba - Aruba Dushi Tera' (zie webpagina Whizz-Art) (2.35 minuten).
- Het lied 'Anthem of Curacao – Himno di Korsou' (zie webpagina Whizz-Art) (3.14 minuten).
- Kopieerblad 7: Het volkslied in pictogrammen.
- A4-papier.
- Kleurpotloden en stiften.

De activiteit:

● Laat de kinderen het volkslied van Aruba horen.

- *Waar gaat het volkslied over?*

Laat de kinderen van de tekst die ze in het volkslied horen een tekening maken.

● Laat de kinderen de verschillende pictogrammen van kopieerblad 7 één voor één zien en benoemen.

- *Wat staat er op dit kaartje?*
- *Wordt er in het Arubaanse volkslied hierover gezongen?*

De pictogrammen van afbeeldingen die volgens de kinderen in het volkslied voorkomen worden in de kring gelegd.

Laat de kinderen nogmaals luisteren naar het Arubaanse volkslied en bepalen of ze de juiste kaartjes in de kring gelegd hebben. (rots, hart, Aruba, God, strand, kokospalmen).

- *Waarom horen de kaartjes van de cactus en de Shoco niet in de kring te liggen?*

Concludeer dat de cactus en de Shoco wel voorkomen op Aruba, maar dat er in het volkslied van Aruba niet over gezongen wordt.

- *Waarom zijn er drie pictogrammen van een hart en van de rots? (komt drie keer voor in de tekst van het volkslied)*
- *Heb jij in jouw tekening ook een kokospalm getekend? En een strand? Rots?*

Laat de kinderen de pictogrammen van het Arubaanse volkslied vergelijken met hun eigen tekening. Eventueel kunnen ze hun tekening aanvullen.

● Deel vervolgens de pictogrammen van het Arubaanse volkslied uit. Laat de kinderen naar het volkslied luisteren en het volkslied meezingen of mee neuriën. Op het moment dat in het volkslied gezongen wordt over de afbeelding die een kind in zijn handen heeft, steekt het betreffende kind het pictogram even omhoog.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Laat de kinderen de bovenstaande opdracht uitvoeren voor het Curaçaose volkslied. Bespreek verschillen en overeenkomsten in pictogrammen tussen het volkslied van Aruba en Curaçao. Laat de kinderen verklaren waarom er overeenkomsten zijn.

- *Welke pictogrammen kwamen niet aan bod bij de tekst van Curaçao?* (kaart Aruba en de kokospalm).

Reflectie en terugkoppeling:

Vraag de kinderen naar wat ze geleerd hebben.

- *Was het makkelijk, of moeilijk, en waarom?*
- *Wat was belangrijk bij deze opdracht?*

Concludeer dat het belangrijk is om goed te luisteren naar de tekst van een lied.

Didactische tip:

Laat de kinderen tijdens de slotactiviteit het Arubaanse volkslied met pictogrammen voordragen.

Begrippen: volkslied, pictogram, luisteren.

Activiteit 2.4 Hoe is ons volkslied ontstaan? 🏠

Tijdens deze activiteit bezoeken de kinderen 'Plaza Padu' en maken ze kennis met de componisten van het volkslied van Aruba.

Waar:	Plaza Padu/Thuis
Tijdsduur:	2 x 60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Informatievaardigheden
Soort kunstactiviteit:	Muziek
Kerdoelen:	PV: 1.1, 1.1b M&M: 1.1, 1.1a, 1.2, 1.2a, 2.1, 2.1b, 2.4, 2.4a, 4.3, 4.3a KV: 1.1, 1.1a, 1.2, 1.2a, 1.3, 1.3a, 2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.3, 2.3a, 3.2, 3.2a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- de geschiedenis achter het ontstaan van het volkslied kennen;
- de componisten van het Arubaanse volkslied te kennen;
- een kunstwerk (beeldengroep) te beschouwen;
- vragen te formuleren;
- gedachten en gevoelens te bespreken.

Wat heb je nodig?

- Hulpouders.
- Vervoer naar en van Plaza Padu.
- Instructieblad 2 (voor ouders).
- Het lied 'Aruba National Anthem (instrumental) (zie webpagina Whizz-Art – Instruccion pa mayor) (2.06 minuten).

De activiteit:

● Vorbereiding:

Vertel de kinderen dat ze een bezoek zullen brengen aan Plaza Padu.

- *Wie weet wat Plaza Padu is?* (een plein)
- *Waar ligt Plaza Padu?*
- *Wat is daar te zien?* (een kunstwerk van de componisten van het volkslied van Aruba).
- *Wat is een componist?* (iemand die muziek schrijft).

Vertel de kinderen dat ze vandaag Plaza Padu gaan bezoeken en dat ze daar meer te weten zullen komen over de componisten van het volkslied. Laat de kinderen oefenen met de digitale camera, zodat ze weten hoe ze deze moeten gebruiken.

- Bezoek met de kinderen Plaza Padu. Laat de kinderen rondom de beeldengroep staan en vertel de kinderen dat het volkslied van Aruba lang geleden door twee mensen werd geschreven: Padu Lampe en Rufo Wever.

Vertel de kinderen dat Padu Lampe de tekst van het volkslied geschreven heeft en dat Rufo Wever de muziek geschreven heeft. Ze hebben samen de eerste twee coupletten en het refrein van het Arubaanse volkslied gemaakt.

- *Wie van deze drie mensen is Padu Lampe?*
- *En wie is Rufo Wever?*
- *Hoe kun je dat zien?* (Rufo Wever schrijft en Padu Lampe speelt op de piano)

Een aantal jaren daarna werd het derde couplet toegevoegd door Hubert (Lio) Booi.

- *Wie van deze drie mensen is Hubert (Lio) Booi? (de persoon die staat)*
- *Waarom is er een kunstwerk van deze drie mensen gemaakt? (ter nagedachtenis)*
- *Waarom waren drie personen nodig om het volkslied te maken?* (omdat ze ieder goed waren in iets; het schrijven van de tekst en in het schrijven van de muziek).

Laat de kinderen foto's maken van de beeldengroep en eventueel ook van andere dingen die ze interessant vinden van Plaza Padu.

● Evalueren:

- *Wat vonden jullie van Plaza Padu?*

Vraag naar de gedachten en de gevoelens die de kinderen hadden na het zien van de beelden van de componisten en het horen van het verhaal.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Laat de kinderen navraag doen bij hun ouders wat zij weten van de drie componisten van het volkslied. Laat de kinderen terug in de klas vertellen wat zij te weten gekomen zijn.

Reflectie en terugkoppeling:

Vraag de kinderen naar wat ze geleerd hebben tijdens deze activiteit.

- *Wat heb je gezien op Plaza Padu?*
- *Wat was nieuw voor je?*
- *Wat vond je interessant?*

Didactische tips:

- Op de website http://www.gobierno.aw/informacion-tocante-servicio/cultura-deporte-y-tempo-liber-sub-topics_47819/item/simbolo-nacional_41785.html vindt u meer informatie over het ontstaan van het volkslied.
- Maak een slideshow van het bezoek aan de Plaza Padu. Presenteer deze slideshow tijdens de slotactiviteit.

(Online) thuisactiviteit:

Instructieblad 2 geeft informatie aan de ouders over hoe zij thuis met hun kinderen muziekinstrumenten kunnen gebruiken om het volkslied te bespelen.

Begrippen: volkslied, componisten, beeldengroep.

Activiteit 2.5 Gedrag tijdens het volkslied

Tijdens deze activiteit maken de kinderen kennis met de etiketten die er zijn tijdens het volkslied.

Waar:	In de gymzaal
Tijdsduur:	45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Zelfregulering
Soort kunstactiviteit:	Dans/Muziek
Kerdoelen:	M&M: 4.2, 4.2a, 4.3, 4.3a KV: 2.2, 2.2a, 2.3, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- hoe het zich moet gedragen tijdens het volkslied;
- een ervaring te verwoorden;
- een mening te geven over regels;
- zelf regels te bedenken.

Wat heb je nodig?

- De film 'Five Year Old Lily Dety Singing the National Anthem' (zie webpagina Whizz-Art) (1.40 minuten).
- Het lied 'Anthem of Aruba - Aruba Dushi Tera' (zie webpagina Whizz-Art) (2.35 minuten).
- Petjes.

De activiteit:

● Laat de kinderen kijken naar een filmpje waarin een meisje van 5 jaar het volkslied van haar land zingt. Laat de kinderen tijdens het kijken naar het filmpje goed letten op hoe de andere kinderen zich gedragen.

- *Zitten of staan de kinderen tijdens het volkslied? (staan)*
- *Wat doen de kinderen met hun hand? (op hun hart leggen)*
- *Is dat de linker-of de rechterhand? (rechterhand)*

Vertel de kinderen dat tijdens het luisteren naar een volkslied jij je op een bepaalde manier moet gedragen.

● Laat de kinderen zelf bedenken wat wel en niet mag tijdens het luisteren naar het volkslied. Stel eventueel vragen, zoals:

- *Mag je dansen/zingen/schreeuwen/gapen tijdens het volkslied?*
- *Mag je kauwgom kauwen tijdens het volkslied?*
- *Mag je een petje dragen tijdens het volkslied?*
- *Moet jij je linker-of rechterhand op je hart leggen?*

Concludeer samen met de kinderen dat jij je tijdens het afspelen van een volkslied, op een bepaalde manier moet gedragen. (Rechtop staan, niet praten -wel meezingen- niet dansen, niet rondlopen, geen kauwgom kauwen, pet afdoen als je een jongen bent, naar de vlag kijken als die gehesen wordt, rechterhand op je hart leggen, en niet klappen als het volkslied afgelopen is).

Bedenk met de kinderen hoe ze al deze regels kunnen onthouden.

● Laat de kinderen rondlopen in de klas (geef sommige kinderen een petje). Laat ze, als ze het volkslied horen, stilstaan en zich gedragen volgens de regels. Bespreek na afloop of het gelukt is.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Stel de kinderen voor dat ze de minister-president (baas) van een land zijn en dat ze nog een regel mogen bedenken waar mensen zich aan moeten houden als ze het volkslied horen.

- *Welke regel zou dat zijn?*

Bespreek de regels die de kinderen hebben bedacht en vraag naar de reden voor de regel.

Reflectie en terugkoppeling:

Bespreek hoe het uitvoeren van de regels verlopen is.

- *Heb je het goed gedaan?*
- *Was het makkelijk, of juist moeilijk?*
- *Waarom?*
- *Hoe kun je ervoor zorgen dat je de regels niet vergeet?*
- *Wat kun je doen als je vergeet wat je allemaal wel en niet mag doen?*

Begrippen: volkslied, stilstaan, rechterhand, hart, respect.

Activiteit 2.6 Mijn eigen volkslied

Tijdens deze activiteit gaan de kinderen een eigen couplet toevoegen aan het Arubaanse volkslied.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Creatief denken
Soort kunstactiviteit:	Muziek
Kerdoelen:	KV: 1.1, 1.1a, 1.2, 1.2a, 1.3, 1.3a, 2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.3, 2.3a, 3.2, 3.2a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- couplet en refrein te onderscheiden;
- zijn/haar gevoelens/meningen/ideeën te uiten;
- om samen met de klas tot een eigen ontwerp van een couplet te komen;
- zijn creatieve mening te uiten.

Wat heb je nodig?

- Het lied 'Aruba National Anthem (instrumental) (zie webpagina Whizz-Art) (2.06 minuten).

De activiteit:

● Oriëntatie:

Vandaag gaan de kinderen een couplet toevoegen aan het Arubaanse volkslied. Laat het Arubaanse volkslied nog een keer horen en bepaal met de kinderen wat het refrein en wat de coupletten zijn.

Concludeer dat een volkslied altijd een tekst en muziek heeft en dat de tekst iets zegt over het land.

● Onderzoeken:

Vraag de kinderen waar in het volkslied over gezongen wordt. Concludeer dat het volkslied iets zegt over een land. Vraag de kinderen wat zij bijzonder vinden aan Aruba.

- *Wat vind je mooi aan Aruba?*
- *Waar ben je als Arubaan(se) trots op?*
- *Wordt daarover gezongen in het volkslied?*

Eventueel laat u het volkslied nog een keer horen, zodat de kinderen kunnen checken of daarin gezongen wordt over hetgeen waar wij met ons allen trots op zijn..

● Uitvoeren/Creëren:

Vraag de kinderen wat zij zouden willen toevoegen aan het volkslied. Inventariseer de antwoorden die de kinderen geven en probeer samen met hen in de melodie van het couplet zinnen te maken. U kunt de instrumentele versie van het volkslied gebruiken om te checken of de zinnen goed lopen in de melodie. Zing het couplet een aantal keer samen met de kinderen.

● Evalueren:

Besprek met de klas of ze blij zijn met het resultaat. Waarom wel/niet?

- *Zou je iets willen veranderen of toevoegen aan het volkslied?*
- *Wat, en waarom?*

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Laat de kinderen pictogrammen maken van de onderwerpen waarover zij in hun eigen couplet zingen. Laat de kinderen net als in activiteit 2.3 deze pictogrammen omhooghouden als zij hun eigen Arubaanse volkslied zingen.

Reflectie en terugkoppeling:

Vraag de kinderen naar de bijdrage die zij geleverd hebben om te komen tot het eindresultaat.

- *Heb jij ook iets ingebracht?*
- *Hebben de andere kinderen naar je geluisterd?*
- *Heb jij naar andere kinderen geluisterd?*

Didactische tip:

Laat de kinderen het zelfgemaakte couplet presenteren tijdens de slotactiviteit.

Begrippen: volkslied, klas, ontwerpen, couplet, pictogrammen.

Deelvraag 3: Waar zijn we trots op als Arubanen?

Doel:

De kinderen leren welke kenmerken uniek zijn voor Aruba en waar Arubanen trots op zijn. Dit zijn o.a. de taal Papiamentu en het geld.

Aan deze deelvraag zijn de volgende activiteiten gekoppeld:

- Activiteit 3.1. Papiamentu

M&M & KV (Media)
Samenwerken
60 minuten

Tijdens deze activiteit ontdekken de kinderen dat er verschillende talen in de wereld en op Aruba gesproken worden. Ze gaan een filmpje maken waarin de taal Papiamentu een hoofdrol moet spelen.

- Activiteit 3.2. De florin

PV & M&M (Beeldende vorming)
Sociale en culturele vaardigheden
45 minuten

Tijdens deze activiteit maken de kinderen kennis met het Arubaanse geld. Ze onderzoeken de verschillen en overeenkomsten tussen de munten en de biljetten en gaan op zoek naar de Shoco. Ook gaan ze hun eigen Arubaanse bankbiljet ontwerpen.

- Activiteit 3.3. De Prikichi

N&T, M&M & KV (Theater)
Probleemoplossen
60 minuten

Tijdens deze activiteit leren de kinderen over de inheemse vogel 'de Prikichi'. Aan de hand van het prentenboek 'Kiki tin miedo' gaan de kinderen een rollenspel spelen.

- Activiteit 3.4. De Shoco (Holenuil)

N&T & KV (Beeldende vorming)
Creatief denken
45 minuten

Tijdens deze activiteit leren de kinderen over de endemische holenuil. Ze maken een collage van kleine stukjes papier.

- Activiteit 3.5. Ayo Rock Formation

N&T, M&M & KV (Beeldende vorming)
Kritisch denken
90 minuten

Tijdens deze activiteit gaan de kinderen naar de Ayo Rock Formation. Ze leren over de rotstekeningen van de indianen en maken hun eigen rotstekening.

- Activiteit 3.6. Beach Cleanup

N&T, M&M & KV (Media/Beeldende vorming)
Creatief denken
2 x 60 minuten

Tijdens deze activiteit gaan de kinderen een 'beach cleanup' doen. Ze leren waarom het belangrijk is om Aruba schoon te houden. De kinderen gaan van het afval dat ze gevonden hebben iets moois maken.

- **Activiteit 3.7. Betico Croes**

M&M & KV (Beeldende vorming/Media)

Creatief denken

100 minuten

Tijdens deze activiteit gaan de kinderen leren wie Betico Croes is en gaan ze een standbeeld van Betico Croes bekijken en naboetsen.

Activiteit 3.1 Papiamento

Tijdens deze activiteit ontdekken de kinderen dat er verschillende talen in de wereld en op Aruba gesproken worden. Ze gaan een filmpje maken waarin de taal Papiamento een hoofdrol moet spelen.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Samenwerken
Soort kunstactiviteit:	Media
Kerdoelen:	M&M: 8.1, 8.1a, 8.2, 8.2a KV: 1.1, 1.1a, 1.3, 1.3a, 2.1a, 2.2a, 2.3a, 5.1, 5.1a, 6.1a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- dat er verschillende talen gesproken worden in de wereld;
- waar de taal Papiamento gesproken wordt;
- dat gebarentaal universeel is;
- samen een film te maken.

Wat heb je nodig?

- De film 'Hallo in verschillende talen' (zie webpagina Whizz-Art) (1.05 minuten).
- Mobiele telefoon (iMovie of Magisto).
- Kopieerblad 8: Gebarentaal.

De activiteit:

- Laat het filmpje zien waarin kinderen in verschillende talen het woord 'hallo' zeggen.

Stel na afloop van de film vragen:

- *Kun je verstaan wat deze kinderen zeggen?*
  - *Welke taal kun je wel of niet verstaan?*
  - *Hoe zeg jij thuis 'goedemorgen' tegen je ouders? En hoe doe je dat op school?*
  - *Ken je nog andere talen?*
-
- Leg de kinderen uit dat op Aruba voornamelijk 'Papiamento' gesproken wordt.
    - *Welke talen hoor je nog meer op Aruba?*
    - *Zijn er nog meer landen in de wereld waar Papiamento gesproken wordt? (Aruba, Bonaire, Curaçao)*
-
- Concludeer dat er niet zoveel landen in de wereld zijn waar Papiamento gesproken wordt. Niet veel mensen spreken Papiamento en dat maakt het Papiamento zo bijzonder.
    - *Praat je Papiamento thuis?*
    - *Welke woord in het Papiamento gebruik je veel?*
    - *Welk woord in het Papiamento vind je het leukste/mooiste?*

Laat de kinderen over hun eigen taal vertellen.

● Vertel de kinderen dat ze een kort filmpje gaan maken waar (net als het voorbeeldfilmpje) in verschillende talen het woord 'hallo' gezegd wordt. Bedenk samen met de kinderen een script. Geef het Papiamentse 'Bon dia' extra aandacht in het filmpje. Bespreek wie de filmopnames maakt en leg het gebruik van de camera uit.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

- *Ken je een taal die door iedereen gesproken wordt?* (gebarentaal)
- *Voor wie is gebarentaal gemaakt?* (voor doven-en slechthorenden)

Concludeer dat gebarentaal een taal is die iedereen in de wereld snapt. Laat de kinderen de afbeeldingen van kopieerblad 8 zien en raden wat er, in gebarentaal, gezegd wordt.

Reflectie en terugkoppeling:

Vraag de kinderen hoe de samenwerking verliep bij het maken van het filmpje.

- *Kreeg iedereen een taak?*
- *Kon jij jouw taak goed uitvoeren?*
- *Wat had je anders willen doen?*
- *Heb je kunnen zeggen wat je dacht?*

Didactische tip:

Presenteer het gemaakte filmpje tijdens de slotactiviteit van dit thema.

Begrippen: Papiamento, taal, film, gebarentaal.

Activiteit 3.2 De florin

Tijdens deze activiteit maken de kinderen kennis met het Arubaanse geld. Ze onderzoeken de verschillen en overeenkomsten tussen de munten en de biljetten en gaan op zoek naar de Shoco. Ook gaan ze hun eigen Arubaanse bankbiljet ontwerpen.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Sociale en culturele vaardigheden
Soort kunstactiviteit:	Beeldende vorming
Kerdoelen:	PV: 3.3 M&M: 7.1, 7.1a, 7.2, 7.2a, 9.1

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- waar geld voor gebruikt wordt;
- de Arubaanse munten en biljetten te kennen;
- dat de waarde van geld op muntstukken en biljetten staat afgebeeld;
- zelf geld te ontwerpen.

Wat heb je nodig?

- Arubaans geld (indien mogelijk van iedere munt en biljet een exemplaar).
- Kopieerblad 9: Arubaans geld.
- A4-papier in verschillende kleuren.
- Kleurpotloden.
- De app: Aruba su florin.

De activiteit:

- Begin de les met een aantal vragen.
  - *Hoe ziet geld eruit? (verschil tussen munten/biljetten en dollars/florijnen).*
  - *Kun je het geld van Aruba ook in Curaçao of in een ander land gebruiken?*

Laat de kinderen ook vertellen wat ze met geld kunnen doen.

- Vertel de kinderen dat ze vandaag het geld van Aruba gaan onderzoeken.

- *Welke munten kennen jullie?*

Aruba heeft zes soorten munten: 5, 10, 25 en 50 cent, de florin en de 5 florin.

Laat de verschillende munten rondgaan. Laat de kinderen de munten op volgorde van grootte leggen.

- *Is de kleinste munt het minste waard? (Ja.)*
- *Is de grootste munt het meeste waard? (Nee.)*

Concludeer dat de 5 florin een kleinere munt is dan de 1 florin, maar wel meer waard is.

- *Op welke munten zie je een hoofd staan? (1 en 5 florin) Wie is dat? (Koning Willem-Alexander)*

● Aruba heeft vijf soorten biljetten: 10, 25, 50, 100 en 200 florin. Laat de biljetten rondgaan en bespreek met de kinderen wat de verschillen en overeenkomsten zijn.

- *Wat is bij alle bankbiljetten hetzelfde?* (De grootte.)
- *Wat is verschillend tussen de bankbiljetten?* (Waarde, kleuren, afbeeldingen.)
- *Waarom kun je zien dat het Arubaanse bankbiljetten zijn?* (Afbeeldingen van Arubaanse bezienswaardigheden en dieren.)

Laat de kinderen beschrijven wat er op ieder bankbiljet (voor-en achterkant) te zien is.

- *Wat staat er op het biljet van 10 florin?* (Een schildpad en de Bushiri goudmijn.)
- *Wat staat er op het biljet van 25 florin?* (Een trupiaal en een kruik.)
- *Wat staat er op het biljet van 50 florin?* (Een krab en de Willem III toren Fort Zoutman.)
- *Wat staat er op het biljet van 100 florin?* (Een leguaan en dansers.)
- *Wat staat er op het biljet van 200 florin?* (Een warawara en een cah'i orgel.)

Vertel de kinderen dat op ieder biljet ook een Shoco verstopt zit.

- *Wie kan de Shoco vinden?*

Laat de kinderen de verschillende (echte) bankbiljetten onderzoeken en op zoek gaan naar de Shoco.

Concludeer dat je de Shoco alleen maar kunt zien als je het biljet tegen het licht houdt.

- *Waarom denk je dat de Shoco zo goed verstopt zit?* (Tegen vervalsing.)

● Laat de kinderen hun eigen Arubaanse bankbiljet ontwerpen.

- *Wat moet er op een Arubaans bankbiljet komen te staan?* (Hoeveel het waard is, iets typisch Arubaans.)

Geef aan dat het bankbiljet net zo groot moet zijn als het echte Arubaanse geld. Laat de kinderen nadat ze het bankbiljet getekend en ingekleurd hebben, uitknippen. Laat hen hun eigen bankbiljet presenteren aan de rest van de klas door te vertellen wat de waarde van het geld is, en wat ze erop getekend hebben.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

- Doe de kinderen een blinddoek om. Geef hen twee verschillende bankbiljetten (geen namaakgeld). Vraag de kinderen hoe iemand die blind is kan weten welk geld hij in zijn handen heeft. Mochten de kinderen het niet voelen, laat ze dan kijken naar het geld en concluderen dat er ribbels aan de zijkant van een bankbiljet zitten. Een ribbel voor een 10 florin biljet, twee ribbels voor een 25 florin bankbiljet, et cetera.
- Ook kunt u de 'Aruba su florin' app downloaden en de kinderen deze laten zien/ervaren. Met de app kunnen ze alle kenmerken van de biljetten op een speelse manier ontdekken.

Reflectie en terugkoppeling:

Vraag de kinderen naar wat ze geleerd hebben in deze les.

- *Wat wist je nog niet?*
- *Wat ben je te weten gekomen?*

Didactische tips:

- Meer informatie over het Arubaanse geld is te vinden op de volgende website <https://www.cbaruba.org/cba/readBlob.do?id=5509>.
- Laat de kinderen hun zelfgemaakte geld presenteren tijdens de slotactiviteit.

Begrippen: munten, biljetten, florin, uniek.

Activiteit 3.3. De Prikichi

Tijdens deze activiteit leren de kinderen over de inheemse vogel 'de Prikichi'. Aan de hand van het prentenboek 'Kiki tin miedo' gaan de kinderen een rollenspel spelen.

Waar:	In de gymzaal
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Probleemoplossen
Soort kunstactiviteit:	Theater
Kerdoelen:	N&T: 3.2, 3.2a, 3.6, 3.6c, 3.7, 3.7a M&M: 6.2, 6.2a KV: 2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.3, 2.3a, 5.1, 5.1a, 5.2, 5.2a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- te luisteren naar een verhaal;
- kenmerken van een inheemse vogel (de Prikichi) te beschrijven;
- zich in te leven in een personage;
- kan improvisatie en gebaar gebruiken om een verhaal af te beelden;
- na te denken over milieuproblematiek (uitsterven van parkiet).

Wat heb je nodig?

- Het digitale prentenboek 'Kiki tin miedo' (zie webpagina Whizz-art) (3.09 minuten).
- De film 'Aruban Brown-throated Parakeet' (zie webpagina Whizz-Art) (0.28 minuten).

De activiteit:

● Oriëntatie:

Lees het boek 'Kiki tin miedo' voor of laat het digitale prentenboek zien. Controleer of de kinderen het verhaal hebben begrepen door vragen te stellen. Bespreek daarna de volgende vragen:

- *Wat voor dier is Kiki?* Kiki is een parkiet, een soort vogel.
- *Wat is een vogel?* Vogels zijn dieren die kunnen vliegen. Ze hebben veren, leggen eieren en wonen in nesten.
- *Hebben jullie ooit een parkiet in het echt gezien?*

● Onderzoeken:

Laat de kinderen vervolgens de video 'Aruban Brown-throated Parakeet', zien.

Laat de kinderen de kenmerken van een parkiet beschrijven. Denk aan de groene en gele kleuren, veren, vleugels, een lange staart en een snavel. Kunnen de kinderen ook een parkiet nabootsen? (bewegingen, geluid).

● Uitvoeren/Creëren:

Vertel de kinderen dat ze nu het verhaal van 'Kiki tin Miedo' gaan naspelen. Neem eerst het verhaal nog een keer door.

- *Welke rollen zijn er allemaal om na te spelen?* (De maan, de zon, de cactussen, de hooiberg, ezels, leguanen, geiten, Kiki, Prikichi en shimarucu-boom).
- *Hoe kun je laten zien dat je een cactus bent?*
- *En een leguaan, een ezel, een geit?*
- *Hoe boots je een shimarucu-boom na?*

Loop zo met de kinderen alle rollen door en laat de kinderen die rollen nabootsen.

Geef vervolgens ieder kind een rol. Laat de kinderen naar het verhaal 'Kiki tin miedo' luisteren en laat de kinderen telkens als u stopt met lezen, het stukje scène uitbeelden.

● **Evalueren:**

- *Wat kunnen we van het verhaal van Kiki leren?*

Bijvoorbeeld dat we nieuwe dingen moeten uitproberen, dat we niet bang voor alles hoeven te zijn, et cetera.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Hou vervolgens een gesprek met de kinderen waarin u vertelt dat parkieten op Aruba bedreigd worden.

- *Weten jullie wat bedreigd betekent?* Dat is als er weinig dieren zijn van een soort. Als deze allemaal doodgaan, bestaan deze dieren niet meer.
- *Waarom wordt de parkiet op Aruba bedreigd?* (Omdat 'mondi's', waar parkieten wonen, weggehaald worden om huizen te bouwen. Ook omdat mensen parkieten als huisdier hebben. En ook door de vele boa's op Aruba die parkieten opeten.)

Laat de kinderen in groepjes bedenken hoe ze ervoor kunnen zorgen dat de parkiet niet uitsterft. Bespreek de ideeën die de kinderen hebben. (Denk aan het planten van meer fruitbomen, het verbieden van de parkiet als huisdier, het uitroeien van boa's, et cetera).

Reflectie en terugkoppeling:

- *Wat heb je geleerd?*
- *Waren de rollen makkelijk of moeilijk om uit te beelden? Waarom?*
- *Waren er rollen die moeilijker waren om uit te beelden dan anderen? Zo ja, waarom?*

Didactische tip:

Laat de kinderen het rollenspel uitvoeren voor publiek tijdens de slotactiviteit.

Begrippen: parkiet, vogels, kleuren, bedreigd, huisdier.

Activiteit 3.4 De Shoco (holenuil) 🏠

Tijdens deze activiteit leren de kinderen over de endemische holenuil. Ze maken een collage van kleine stukjes papier.

Waar:	In de klas/Thuis
Tijdsduur:	45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Creatief denken
Soort kunstactiviteit:	Beeldende vorming
Kerdoelen:	N&T: 3.2, 3.2a, 3.6, 3.6c KV: 1.1, 1.1a, 1.2, 1.2a, 1.3, 1.3a, 2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.3, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- kenmerken van een inheemse vogel (de Shoco) te beschrijven;
- dat de Shoco het nationale symbool is van Aruba;
- een collage te maken;
- scheur- en plaktechnieken.

Wat heb je nodig?

- De film 'A Few Minutes with the Burrowing Owls' (zie webpagina Whizz-Art) (5.00 minuten).
- Kopieerblad 10: Een Shoco.
- Kopieerblad 11: Vogel telformulier.
- A3 papier (voor ieder kind).
- Geleurd papier (bruin, wit, geel en zwart).
- Lijm.
- Instructieblad 3 (voor ouders).
- De film 'All About Birds for Children' (zie webpagina Whizz-Art – Instruccion pa mayor) (4.19 minuten).
- De film 'Abo a wak un shoco?' (zie webpagina Whizz-Art – Instruccion pa mayor) (0.33 minuten).

De activiteit:

● Oriëntatie:

Vertel de kinderen dat ze een film gaan zien over de Shoco, een uil die op Aruba woont. Laat de kinderen de film 'A Few Minutes with the Burrowing Owls' zien.

● Onderzoeken:

Besprek na afloop van de film wat de kinderen al weten over de Shoco. Vertel de kinderen dat de Shoco in een hol onder de grond woont, vandaar dat hij ook holenuil genoemd wordt.

- *Wat is zo bijzonder aan de Shoco?* (Komt alleen op Aruba voor.)
- *Wat zijn de kenmerken van de Shoco?* (Klein, overdag actief, eet insecten, woont in een hol.)
- *Wie heeft er weleens een Shoco in het echt gezien?*

Vertel dat de Shoco belangrijk is voor Aruba. Zo belangrijk dat hij als nationaal symbool gebruikt wordt.

- *Wat is een nationaal symbool?* (het is een afbeelding van iets dat typisch is aan een land).
- *Waar zie je (behalve in de natuur) de Shoco nog meer?* (geld, postzegel, et cetera)

Laat de foto van de Shoco zien (kopieerblad 10). Laat de kinderen vervolgens gedetailleerd beschrijven hoe de Shoco eruitziet. (Licht bruine vleugels en rug met witte vlekken, een witte buik met bruine stipjes, gele ogen en een geel/groene snavel, kan zijn kop heel ver draaien, heeft lange poten).

Vertel de kinderen dat er steeds minder Shoco's op het eiland zijn.

- *Hoe komt dat denken jullie?* (*Bouwen van huizen, Boa's die de eieren uit het uilennest opeten*)

Daarom heeft de Directie Natuur en Milieu een oproep gedaan aan iedereen op Aruba dat als ze een Shoco, of een nest van een Shoco zien, dit kunnen melden. Laat het filmpje 'Abo a wak un shoco' aan de kinderen zien. Vertel de kinderen dat als ze ergens een Shoco zien, ze dit aan u kunnen melden, zodat u dit door kunt geven aan Directie Natuur en Milieu. Op die manier kan de Shoco beschermd worden.

● Uitvoeren/Creëren:

Vertel de kinderen dat ze vandaag hun eigen uil gaan maken. De kinderen gaan met behulp van stukjes papier een collage maken van hun eigen uil. Hierbij maken ze gebruik van vier kleuren (geel, bruin, zwart en wit). Geef elk kind een half A4-papier van elke kleur. De kinderen moeten alle papier in kleine stukjes scheuren. Op een stevig A3-papier gaan de kinderen eerst de contouren van een uil tekenen. Vervolgens gaan ze de gescheurde stukjes papier hierin plakken. Laat zien dat als je stukjes papier een beetje over elkaar plakt het een beetje lijkt op een echt verendek. Begeleid de kinderen bij het maken van de uil door ze telkens te wijzen op de kenmerken van de Shoco.

● Evalueren:

- *Wat vind je van je eindresultaat?*

Loop samen met de kinderen de kenmerken van de Shoco door, en bespreek of zij die kenmerken terugzien in hun werk.

- *Heeft de Shoco twee ogen en twee poten? Et cetera.*

Bespreek met de kinderen of het gelukt is om een uil te maken en wat goed en minder goed ging.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

- Ieder land heeft wel een nationaal symbool.
  - *Welke nationale symbolen van andere landen ken je?*
  - *Wat is het nationaal symbool van Bonaire?* (Flamingo.)
  - *En Nederland?* (Tulp.)
  - *En van Canada?* (Een esdoornblad.)

Geef aan dat het nationaal symbool van een land niet altijd een dier betreft. Laat de kinderen ook navraag doen bij hun ouders naar de nationale symbolen van andere landen.

- Maak een slideshow van de foto's die de kinderen tijdens de thuisactiviteit hebben gemaakt. Laat de kinderen de slideshow in de klas zien en de vogels tellen op het formulier (kopieerblad 11). Bespreek klassikaal welke vogels er allemaal voorbij zijn gekomen, en laat de kinderen beide formulieren (deze en die van thuis) met elkaar vergelijken.

- *Welke vogels heb je thuis niet gezien, maar nu wel op de slide?*
- *Wie denk je dat die vogel wel thuis heeft gezien?*
- *Van wie is de foto?*

Reflectie en terugkoppeling:

Bespreek met de kinderen wat ze geleerd hebben.

- *Wat ging makkelijk?*
- *En wat ging moeilijk?*
- *Hoe heb je het opgelost?*
- *Ben je blij met wat je gemaakt hebt?*
- *Zou je iets willen veranderen of toevoegen aan je werk?*
- *Wat en waarom?*

Didactische tip(s):

- Laat de kinderen de gemaakte Shoco's presenteren tijdens de slotactiviteit.
- Analyseer de (thuis) ingevulde vogel telformulieren gezamenlijk in de klas.
  - *Welke vogel komt het meest/minste voor op Aruba?*

(Online) thuisactiviteit:

Instructieblad 3 geeft informatie aan de ouders hoe zij thuis met hun kinderen vogels kunnen tellen.

Begrippen: holenuil, kenmerken, nationaal symbool, kleuren, collage, scheuren.

Activiteit 3.5. Ayo Rock formation

Tijdens deze activiteit gaan de kinderen naar de Ayo Rock Formation. Ze leren over de rotstekeningen van de indianen en maken hun eigen rotstekening.

Waar:	In de klas/Ayo Rock Formation/Op de speelplaats
Tijdsduur:	90 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Kritisch denken
Soort kunstactiviteit:	Beeldende vorming
Kerdoelen:	N&T: 5.2, 5.2a M&M: 2.3, 2.3a, 2.4, 2.4a KV: 1.1, 1.1a, 1.2, 1.2a, 1.3, 1.3a, 2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.3, 2.3a, 5.1, 5.1a, 5.2, 5.2a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- hoe de rotsformatie is gevormd;
- de basisprincipes van verwerking (door wind en water);
- zijn/haar eigen rotstekening maken.

Wat heb je nodig?

- Een plastic bakje, tonaliet stenen, zand.
- Witte vellen A4, bruine vingerverf, natte doekjes.
- Vervoer naar Ayo Rock Formation.
- Hulpouders.

De activiteit:

● Oriëntatie:

Begin de les door te vragen of de kinderen bekend zijn met Ayo Rock Formation.

- *Weten jullie wat Ayo Rock Formation is?*
- *Wie is er weleens bij Ayo Rock Formation geweest?*
- *Wat betekent Ayo Rock Formation?*

Vertel de kinderen dat ze vandaag naar Ayo Rock Formation gaan. Het is een belangrijke plek op Aruba omdat het iets vertelt over hoe Aruba er vroeger uitzag.

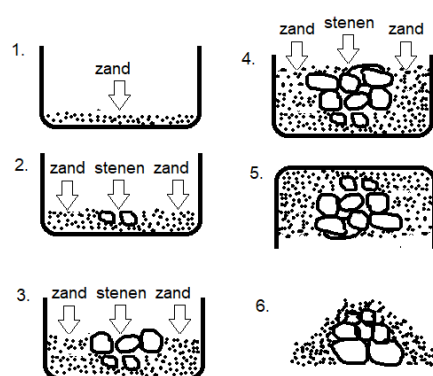
● Onderzoeken:

Loop met de klas naar de formatie. Laat de kinderen rondlopen tussen de rotsen en laat ze foto's maken van hetgeen ze zien. Zoek een plekje onder één van de overkappingen in het park. Vraag de kinderen:

- *Hoe denken jullie dat de Ayo Rock Formation is ontstaan?*
- *Hoe komt het dat de stenen op elkaar zijn gestapeld?*

Na het horen van alle ideeën van de kinderen geeft u een demonstratie van hoe Ayo Rock Formation ontstaan is.

1. Leg zand op de bodem van een bakje.
2. Leg twee kleinere (tonaliet) stenen op het zand en vul eromheen met zand.
3. Plaats vervolgens drie iets grotere stenen hier bovenop en vul eromheen met zand.
4. Plaats dan vier grotere stenen en vul eromheen met zand.
U heeft nu (ondersteboven) een rotsformatie gebouwd.
5. Draai het bakje met stenen om.
6. Haal het bakje voorzichtig weg.

Vertel bij de opstelling (de zandberg waaronder stenen verstopt liggen) het volgende verhaal.

1. *Heel lang geleden waren er enorme stenen die onder de grond begraven lagen. Je kon ze niet zien want ze waren bedekt met zand. Iedere keer als het regende, kwamen de stenen een beetje tevoorschijn.* (Demonstreer dit door wat water (de regen) over de opstelling te gooien).
2. *De harde wind op Aruba zorgde er ook voor dat je de rotsen steeds beter kon zien.* (Demonstreer dit door met een kwastje (de wind) het zand van de stenen af te borstelen).
3. *Hoe meer het regende en waaide, hoe meer zand verdween en zo kwamen de rotsen helemaal tevoorschijn.* (Spoel en borstel de opstelling helemaal schoon zodat de stenen vrij komen te liggen).
4. *Nu kunnen we tussen de rotsen van Ayo Rock Formation lopen omdat al het zand weggewaaid en weggespoeld is.*

Loop vervolgens naar de plek bij Ayo Rock Formation waar rotstekeningen te zien zijn. Ook hier laat u de kinderen foto's maken. Vertel de kinderen dat deze tekeningen door indianen die heel lang geleden hier woonden, werden getekend.

- *Wat denk je dat de indianen hebben getekend? Wat stelt het voor?*
- *Wat voor kleuren hebben de indianen gebruikt? (rood/bruine verfstof)*
- *Hoe hebben ze het op de rots getekend? (vingers of een stokje)*

Laat de kinderen in het park zoeken naar een stokje dat de indianen mogelijk gebruikt zouden kunnen hebben bij het opbrengen van de verfstof op de rotsen.

● Uitvoeren/Creëren:

Terug in de klas vertelt u de kinderen dat ze een tekening mogen maken. Dat mag van de Ayo Rock Formation zijn of van een indianentekening, maar dat ze net als de indianen van vroeger, hun vingers (of een stokje) gaan gebruiken om de rode en bruine verf aan te brengen.

● Evaluëren:

Laat de kinderen hun tekening presenteren aan de rest van de klas en vertellen wat en waarom ze dat hebben getekend.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Laat de kinderen in groepjes het experiment, dat u uitgevoerd hebt bij de Ayo Rock Formation, nog een keer uitvoeren (op de speelplaats). Laat de kinderen nu zelf ervaren wat er gebeurt als er water over het zand gegooid wordt, en wat er gebeurt als ze met het kwastje (de wind) over het zand aaien.

Reflectie en terugkoppeling:

- *Wat heb je geleerd?*

Bespreek met de kinderen wat ze hebben gezien/gehoord en wat ze leuk vonden.

Didactische tips:

- Maak een slideshow van het bezoek aan Ayo Rock Formation en presenteer dit tijdens de slotactiviteit.
- Presenteer ook de gemaakte indianetekeningen.

Begrippen: stenen, wind, regen, water, zand, rotstekening, verf.

Activiteit 3.6 Beach Cleanup

Tijdens deze activiteit gaan de kinderen een 'beach cleanup' doen. Ze leren waarom het belangrijk is om Aruba schoon te houden. De kinderen gaan van het afval dat ze gevonden hebben iets moois maken.

Waar:	Op het strand
Tijdsduur:	2 x 60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Creatief denken
Soort kunstactiviteit:	Media/Beeldende vorming
Kerdoelen:	N&T: 6.2, 6.2a, 6.2b, 6.5, 6.5a, 7.1, 7.1a M&M: 6.2, 6.2a, 9.2, 9.2b KV: 1.1, 1.1a, 1.3, 1.3a, 2.1, 2.1a, 2.3, 2.3a, 5.1, 5.1a, 5.1b, 5.2, 5.2a, 5.3, 5.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- op welke manieren ze hun liefde voor Aruba kunnen laten zien;
- hoe ze ervoor kunnen zorgen dat Aruba schoon blijft;
- om te gaan met een digitale camera;
- van afval een werkstuk te maken.

Wat heb je nodig?

- De film 'The Plastic Planet' (zie webpagina Whizz-Art) (2.45 minuten).
- Hulpouders.
- Emmers (of iets dergelijks) om het vuil in te gooien.
- Handschoenen voor de kinderen.
- Canvas/dik karton.
- Lijm.

De activiteit:

● Vorbereiding:

Voer een kort klassengesprek.

- *Wie houdt van Aruba? Waarom?*
- *Als je van Aruba houdt, wat zou je kunnen doen om dat te laten zien?*

Laat de kinderen hun ideeën uiten en vraag zo nodig door.

● Bekijk de film 'The Plastic Planet' (tot 2.50 minuten) en controleer of de kinderen de boodschap in de film goed begrepen hebben. Laat de kinderen weten dat ze vandaag hun liefde voor Aruba kunnen tonen door een stukje Aruba (een strand) schoon te maken.

- *Waarom is het belangrijk dat Aruba schoon is en blijft?*
- *Hoe kunnen we ervoor zorgen dat Aruba schoon blijft?* (Vuilnis in de vuilnisbak gooien, et cetera).

Vertel de kinderen dat ze gedurende het schoonmaken van het strand foto's mogen maken van wat hen opvalt of van wat ze mooi vinden.

- *Waar zou je graag foto's van willen maken? Waarom?*

Geef de kinderen instructies over hoe ze de camera moeten gebruiken (bijvoorbeeld niet tegen de zon in fotograferen, de camera recht houden, etc.) Leg verder de inzoomfunctie van de camera uit. Laat hen ook oefenen met de digitale camera, zodat ze weten hoe ze deze kunnen gebruiken.

● Neem de kinderen mee naar een strand om daar een 'beach cleanup' te doen. Leg uit dat het de bedoeling is dat de kinderen het strand gaan opruimen door alles wat mensen achtergelaten hebben (plastic bekertjes, rietjes, papiertjes en dergelijke) op te rapen en weg te gooien. Vertel de kinderen dat ze spullen die ze heel mooi vinden of waarvan ze denken dat ze er iets moois van kunnen maken, mogen bewaren in een aparte emmer. Laat ze ook alle plastic doppen die ze vinden in een aparte emmer stoppen. Weten de kinderen nog hoe het heet, als je afval gebruikt om er iets moois van te maken? (Recyclen.)

● Evaluëren:

Terug in de klas bespreekt u wat de kinderen allemaal meegemaakt hebben.

- *Lag er veel afval?*
- *Hoe komt het afval op het strand?*
- *Hoeveel afval heb je verzameld?*
- *Wat gebeurt er met het afval als het in zee komt?*
- *Waren er ook mooie spullen bij het afval?*

Vraag de kinderen om te laten zien wat ze allemaal hebben verzameld.

Laat de gemaakte foto's zien op het digibord.

- *Zijn de foto's goed gelukt? Waarom wel/niet?*

● Laat de kinderen iets moois maken van het 'afval' dat ze bewaard hebben. Ze kunnen bijvoorbeeld een schilderij van de Arubaanse vlag maken door alle plastic doppen op een canvas (of dik stuk karton) te plakken.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Laat de kinderen bedenken wat ze nog meer zouden kunnen doen om ervoor te zorgen dat Aruba schoon blijft. Vraag de kinderen om thuis met hun ouders/familie hun ideeën te bespreken over hoe zij Aruba denken schoon te houden.

Reflectie en terugkoppeling:

- *Wat heb je geleerd?*
- *Hoe voelen jullie je nu?*
- *Ging het allemaal makkelijk of waren er moeilijkheden?*

Begrippen: schoon, vies, plastic, recylen.

Activiteit 3.7 Betico Croes

Tijdens deze activiteit gaan de kinderen leren wie Betico Croes is en gaan ze een standbeeld van Betico Croes bekijken en naboetsen.

Waar:	Plaza Libertador Betico Croes/Plaza Status Aparte Betico Croes/In de klas
Tijdsduur:	100 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Kritisch denken
Soort kunstactiviteit:	Beeldende Vorming/Media
Kerdoelen:	M&M: 2.1b, 2.4, 2.4a, 4.3, 4.3a. KV: 3.2, 3.2a, 4.1, 4.1a, 4.1b, 4.2, 4.2a, 6.1, 6.1a, 6.1b, 6.1c, 6.1d.

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- wie Betico Croes is;
- wat Betico Croes voor Aruba betekent heeft;
- kunst (een standbeeld) te beschouwen;
- van klei een mensfiguur te boetsen.

Wat heb je nodig?

- Kopieerblad 12: Betico Croes.
- Kopieerblad 13: Standbeelden van Betico Croes.
- Hulpouders.
- Vervoer naar en van Plaza Libertador Betico Croes of Plaza Status Aparte Betico Croes.
- Mobiele telefoon (of digitale camera).
- Klei.

De activiteit:

- Voer een kort klassengesprek.

- *Wie heeft er weleens van Betico Croes gehoord?*

Laat de kinderen de foto van Betico Croes zien (kopieerblad 12).

Vertel de kinderen dat Betico Croes een belangrijk persoon was voor Aruba.

Vertel de kinderen ook dat Betico Croes niet meer leeft, maar omdat hij zo belangrijk geweest is voor Aruba je zijn naam nog steeds overal tegenkomt.

- *Waar kom je de naam van Betico Croes tegen?* (Denk aan: Betico Croes dag, Caya G.F. Betico Croes, Grupo di Betico, Plaza Libertador Betico Croes, Plaza Status Aparte Betico Croes, et cetera).

- Leg met de kinderen een bezoek af aan Plaza Libertador Betico Croes in Oranjestad of Plaza Status Aparte Betico Croes te Santa Cruz. Op allebei de pleinen is een standbeeld te vinden van Betico Croes.

- *Wat is een standbeeld?*
- *Waarom is er een standbeeld van Betico Croes gemaakt?*

Vertel de kinderen nogmaals dat Betico Croes heel belangrijk geweest is voor het land Aruba. Hij was eerst een leraar maar werd daarna politicus. Hij wilde dat Aruba een eigen land werd, met een eigen vlag en volkslied en daar zette hij zich jarenlang voor in.

- *Wat houdt Betico Croes in zijn handen? (Oranjestad)* (Een belangrijk document.)
- *Waarom balt Betico Croes zijn vuisten? (Santa Cruz)* (Een teken van strijdvaardig zijn.)

Vertel de kinderen ook dat Betico Croes een zwaar auto-ongeluk kreeg waar hij uiteindelijk aan overleedt. Vraag naar de gedachten en de gevoelens die de kinderen hebben na het zien van het standbeeld van Betico Croes en het horen van zijn verhaal.

● Laat de kinderen ook foto's maken van het standbeeld van Betico Croes.

● Laat de kinderen terug in de klas van klei (aan de hand van de zelfgemaakte foto's van Betico Croes) een miniatuur-replica maken van Betico Croes. Laat de kinderen eerst de klei zacht maken door het te kneden. Van daaruit kunnen ze het standbeeld gaan opbouwen. Laat hen ook het statief waar het standbeeld op staat, naboetsen.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Laat de kinderen terug in de klas de beide standbeelden van Betico Croes die in Oranjestad en Santa Cruz staan, met elkaar vergelijken (zie kopieerblad 13).

- *Wat zijn de verschillen?*
- *Wat zijn de overeenkomsten?*
- *Is het standbeeld groot of klein?*
- *Wie heeft het standbeeld gemaakt?*
- *Wat vind je mooi aan het standbeeld?*
- *Ken je nog meer standbeelden van belangrijke personen?*

Reflectie en terugkoppeling:

- *Wat heb je geleerd over Betico Croes?*
- *Ben je tevreden over je eigen standbeeld van Betico Croes?*
- *Waarom wel of niet?*

Didactische tips:

- Mocht u niet in de gelegenheid zijn om met uw klas een bezoek af te leggen aan Plaza Libertador Betico Croes of Plaza Status Aparte Betico Croes, dan kunt u ook de foto's van kopieerblad 13 gebruiken bij deze activiteit.
- Maak een slideshow van het bezoek aan de Plaza Libertador Betico Croes of Plaza Status Aparte Betico Croes. Presenteer deze slideshow tijdens de slotactiviteit.
- Presenteer de gemaakte klei-werkstukken van Betico Croes, tijdens de slotactiviteit.

Begrippen: Betico Croes, leider, belangrijk, vlag en volkslied, standbeeld.

Deelvraag 4: Hoe vieren we Himno y Bandera?

Doel:

Het kind kan aangeven op welke dag Himno y Bandera wordt gevierd en waarom. Verder kan het kind ook vertellen hoe Himno y Bandera gevierd wordt. Ze maken 'pasa palo's', zingen en dansen op Arubaanse muziek en ze maken kennis met het Arubaanse eten.

Aan deze deelvraag zijn de volgende activiteiten gekoppeld:

- Activiteit 4.1. Zo vieren we Himno y Bandera

M&M (Beeldende vorming)

Samenwerken

45 minuten

Tijdens deze activiteit praten de kinderen over wat de viering van Himno y Bandera inhoudt, en wordt een uitnodiging door de kinderen gemaakt voor de gasten die uitgenodigd worden bij de viering van Himno y Bandera op school.

- Activiteit 4.2. Waarom vieren we Himno y Bandera?

M&M & KV (Beeldende vorming)

Creatief denken

45 minuten

Tijdens deze activiteit leren de kinderen waarom we ieder jaar Himno y Bandera vieren.

- Activiteit 4.3. Hala funchi

B&G & KV (Muziek/Dans)

Computational thinking

60 minuten

Tijdens deze activiteit leren de kinderen over het traditionele eten van Aruba. De kinderen leren funchi maken. Ze krijgen een demonstratie te zien van hoe funchi gemaakt wordt. Ze gaan een lied zingen en hierop dansen.

- Activiteit 4.4. Pasa palo

B&G & KV (Beeldende vorming)

Creatief denken

45 minuten

Tijdens deze activiteit leren kinderen wat 'pasa palo's' zijn en gaan ze zelf 'pasa palo's' maken (en opeten).

- Activiteit 4.5. Vliegers vliegen

KV (Beeldende vorming)

Zelfregulering

60 minuten

Tijdens deze activiteit leren de kinderen hoe ze een vlieger kunnen maken.

Activiteit 4.1 Zo vieren we Himno y Bandera

Tijdens deze activiteit praten de kinderen over wat de viering van Himno y Bandera inhoudt, en wordt een uitnodiging door de kinderen gemaakt voor de gasten die uitgenodigd worden bij de viering van Himno y Bandera op school.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Samenwerken
Soort kunstactiviteit:	Beeldende vorming
Kerdoelen:	M&M: 2.1, 2.1b, 2.2, 2.2a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- op welke dag Himno y Bandera gevierd wordt;
- te praten over wat er met Himno y Bandera gedaan wordt;
- naar elkaar te luisteren;
- met een kalender te werken;
- een viering voor te bereiden.

Wat heb je nodig?

- De film 'Himno y Bandera' (zie webpagina Whizz-Art) (5.01 minuten).
- Tekenmaterialen.
- Papier.
- Uitnodigingen (zonder voorkant).

De activiteit:

- Laat de film 'Himno y Bandera' zien en stel vervolgens een aantal vragen.
  - *Weten jullie wanneer we Himno y Bandera vieren? (18 maart)*
  - *Weten jullie waarom Himno y Bandera gevierd wordt? (De dag waarop we onze vlag en volkslied vieren.)*
  - *Hoe vieren jullie Himno y Bandera thuis?*

Vertel de kinderen wanneer en hoe Himno y Bandera op school gevierd wordt.

- Maak met de kinderen een aftelkalender.
  - *Over hoeveel dagen wordt Himno y Bandera op school gevierd?*
  - *Wat zullen we gaan presenteren op die dag? (Denk aan de opbrengsten van de activiteiten die u in dit thema aan bod hebt laten komen.)*
  - *Wat moeten we nog oefenen voor die dag? (Vermeld dit in de aftelkalender middels een tekening.)*
  - *Wie willen we uitnodigen voor die dag?*

● Vertel de kinderen dat ze samen uitnodigingen gaan maken voor iedereen die uitgenodigd moet worden voor de viering. Maak met de klas een gastenlijst.

- *Hoeveel gasten moeten een uitnodiging krijgen?*
- *Wat schrijf je op een uitnodiging? (voor wie, hoe laat, wanneer)*
- *Hoe kun je laten zien dat het gaat om een uitnodiging voor de viering van Himno y Bandera? (Afbeelding van de vlag.)*

● Laat de kinderen zelf bedenken hoe de uitnodiging eruit komt te zien. Laat de kinderen, indien nodig, hulp bij elkaar zoeken. Laat ze ook checken of er voldoende uitnodigingen gemaakt worden, zodat alle gasten een uitnodiging kunnen krijgen. U zorgt wel voor een print-out van de geschreven informatie die op de achterkant van de uitnodiging geplakt kan worden.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

De kinderen kunnen thuis aan hun ouders of grootouders vragen hoe Himno y Bandera vroeger werd gevierd.

- *Wat is hetzelfde gebleven aan de viering van Himno y Bandera als je het vergelijkt tussen vroeger en nu?*
- *Wat is er veranderd aan de viering van Himno y Bandera als je het vergelijkt met vroeger?*

Reflectie en terugkoppeling:

Besprek met de kinderen hoe de samenwerking bij het maken van de uitnodigingen verliep.

- *Vond je de opdracht gemakkelijk of moeilijk?*
- *Wat heb je helemaal zelf kunnen doen?*
- *Waar had je de hulp van een ander bij nodig?*
- *Wie heb je om hulp gevraagd?*

Didactische tip:

Check iedere dag met de kinderen wat er op de aftelkalender staat.

- *Hoeveel dagen nog te gaan, en wat moeten we vandaag doen ter voorbereiding op de viering?*

Begrippen: bedenken, Himno y Bandera, 18 maart, vlag, volkslied, aftellen, kalender, viering, uitnodiging.

Activiteit 4.2 Waarom vieren we Himno y Bandera?

Tijdens deze activiteit leren de kinderen waarom we ieder jaar Himno y Bandera vieren.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Creatief denken
Soort kunstactiviteit:	Beeldende vorming
Kerdoelen:	M&M: 2.1, 2.1b, 2.2, 2.2a KV: 1.1, 1.1a, 1.2, 1.2a, 1.3, 1.3a, 2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.3, 2.3a, 5.1, 5.1a, 5.3, 5.3a, 6.1, 6.1a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- op welke dag Himno y Bandera gevierd wordt;
- waarom Himno y Bandera gevierd wordt;
- een verjaardagskaart te maken;
- een verjaardagskalender te maken;
- tekentechnieken te gebruiken.

Wat heb je nodig?

- Een kalender.
- A4-papier.
- Versieringen (denk aan foamstickers, stickers, et cetera).
- Kleurpotloden en -stiften.
- Kopieerblad 14: Verjaardagskalender.

De activiteit:

● Oriëntatie:

Voer een kort gesprekje over Himno y Bandera.

- *Op welke dag wordt Himno y Bandera gevierd?*
- *Waarom wordt Himno y Bandera gevierd?*

Wijs op een kalender 18 maart aan, en tel samen met de kinderen hoeveel dagen er nog zijn totdat het 18 maart is. Vertel dat 18 maart de dag is dat heel veel jaren geleden Aruba's vlag en volkslied officieel werden opgenomen in de wet. Ga na of de kinderen begrijpen wat het betekent als een vlag en volkslied officieel worden. De vlag van Aruba is nu herkenbaar voor iedereen op Aruba en in de hele wereld, en dit geldt ook voor het volkslied. Vertel dat het een beetje lijkt op een verjaardag. Die vier je ieder jaar ook op dezelfde dag; namelijk op de dag dat je geboren bent. *Zo zou je Himno y Bandera kunnen zien als de verjaardag waarop de geboorte van de vlag en het volkslied herdacht wordt.*

● Uitvoeren/Creëren:

Vertel de kinderen dat ze een verjaardagskaart gaan maken voor de verjaardag van Aruba's vlag en volkslied. Geef aan dat je wel moet kunnen zien dat het gaat om een verjaardagskaart voor Himno y Bandera.

- *Wat zou je op de verjaardagskaart kunnen tekenen?*

Laat de kinderen hun creativiteit gebruiken om de kaart te maken.

Een verjaardagskaart stuur je naar degene die jarig is.

- *Naar wie zou je de verjaardagskaart van Aruba kunnen sturen?* (minister, gouverneur, koning, et cetera)

Laat de kinderen aangeven naar wie zij hun kaart zouden willen sturen. Help de kinderen, indien gewenst, met het opschrijven van de geadresseerde en schrijf een kort berichtje op de achterkant van de verjaardagskaart.

● Evalueren:

Laat de kinderen hun verjaardagskaart presenteren, en vertellen wat ze hebben gemaakt, waarom en voor wie. Maak samen met de kinderen een plan hoe de verjaardagskaarten bezorgd kunnen worden bij de juiste personen.

- *Hoe zorgen we ervoor dat de verjaardagskaart bij de goede persoon aankomt?* (Denk aan sturen met de post, bode inschakelen, zelf bezorgen, et cetera.)

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Laat de kinderen een verjaardagskalender maken. U kunt hiervoor het kopieerblad 14 gebruiken. Laat de kinderen eerst Himno y Bandera op de kalender aangeven. Weten ze ook hun eigen verjaardag? Dan zetten ze hun naam bij die datum. Vervolgens gaan ze aan verschillende mensen (ouders, grootouders, tantes en ooms, etc.) vragen wanneer zij jarig zijn, en dit schrijven ze op hun eigen verjaardagskalender.

Reflectie en terugkoppeling:

Bespreek met de kinderen wat makkelijk en moeilijk ging, zowel tijdens het maken van de verjaardagskaart als tijdens het presenteren van de verjaardagskaart.

Begrippen: vlag, volkslied, officieel, wet, verjaardag, verjaardagskaart, kalender.

Activiteit 4.3. Hala funchi

Tijdens deze activiteit leren de kinderen over het traditionele eten van Aruba. De kinderen leren funchi maken. Ze krijgen een demonstratie te zien van hoe funchi gemaakt wordt. Ze gaan een lied zingen en hierop dansen.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Computational Thinking
Soort kunstactiviteit:	Muziek/Dans
Kerdoelen:	B&G: 2.1, 2.1a, 2.3, 2.3a, 3.3, 3.3a, 5.6, 5.6a KV: 1.1, 1.1a, 1.2, 1.2a, 2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.3, 2.3a, 3.2, 3.2a, 5.1, 5.1a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- een lied te zingen;
- wat de ingrediënten voor funchi zijn;
- hoe ze stapsgewijs funchi moeten maken;
- danspassen uit te voeren.

Wat heb je nodig?

- Het lied 'Ban hala un funchi' (melodie van 'E pato ta janga') (zie webpagina Whizz-Art) (2.18 minuten).
- Een kleine (elektrische) keukenplaat, een pollepel, een tafelmes, een (maat)beker.
- Ingrediënten voor het maken van funchi: boter, zout, water, maïs (korrels), maïsmeel.
- Een grote plastic bak, een serveerschaal, servetten.
- Kopieerblad 15: Recept voor funchi.

De activiteit:

● Oriëntatie:

De les begint met een kort gesprek over typisch Arubaans eten.

- *Wat eten jullie thuis? Is dat een gerecht van Aruba?*
- *Wat is eten dat echt van Aruba is?*
- *Wie van jullie heeft ooit eens funchi gegeten?*
- *Weten jullie waar funchi van gemaakt wordt?*

● Onderzoeken:

Laat foto's van maïs zien of laat echte (maïs)korrels aan de kinderen zien. Wijs de kinderen erop dat maismeel net als maïskorrels geel is.

- *Hoe kun je van maïs (korrels) maismeel maken?* (Fijnmalen en drogen.)

Maismeel wordt gebruikt om 'hariña di funchi' te maken.

- *Weten jullie hoe men funchi maakt?* Vertel dat het gemaakt wordt door de 'hariña di funchi' te roeren.

● Uitvoeren/Creëren:

De kinderen krijgen een demonstratie (van u of een gastdocent) van hoe funchi gemaakt wordt. Laat de stappen om te komen tot het maken van funchi duidelijk zien en waar mogelijk betreft u de kinderen hierbij. Als de funchi eenmaal afgekoeld is, kan de funchi gesneden worden en aan de kinderen worden uitgedeeld.

Laat de kinderen luisteren naar het lied 'Ban hala un Funchi'. Herhaal het lied een aantal keer totdat de kinderen het lied (of een stukje ervan) mee kunnen zingen.

Ban hala un funchi

Op de melodie van het lied 'E pato ta janga'

Refrein:

Drei pak'i, Drei pa'ya

Drei pak'i, Drei pa'ya

Drei pak'i, Drei pa'ya

Drei pak'i pa'ya

Awo nos ta tuma

e palo di Funchi

Pa hala e funchi

te or'e ta cla.

Refrein: *Drei pak'i, ...*

Den un weya hundo

E candela ta keinta

Ta herbe e awa

Pa nos cushina

Awo mester pone

e funchi den baki

pa'sina e por fria

pa nos por cort'e.

Refrein: *Drei pak'i, ...*

Refrein: *Drei pak'i, ...*

Awo nos ta pone

Manteca y salo

Pa basha hariña

Di maishi mula.

Esaki ta funchi

Cuminda 'Rubiano

pa come den sopi

of cu moch'i pisca.

Refrein: *Drei pak'i, ...*

Refrein: *Drei pak'i, ...*

Leer de kinderen bij het refrein het volgende dansje aan.

Tekst van het refrein Te maken beweging

Iedereen gaat staan. Zet je vuist in je andere hand.

Drei pak'i,

Maak een roerende beweging met je armen naar links, je heupen gaan naar rechts.

Drei pa'ya

Maak een roerende beweging met je armen naar rechts, je heupen gaan naar links.

Drei pak'i,

Maak een roerende beweging met je armen naar links, je heupen gaan naar rechts.

Drei pa'ya

Maak een roerende beweging met je armen naar rechts, je heupen gaan naar links.

Drei pak'i,

Maak een roerende beweging met je armen naar links, je heupen gaan naar rechts.

Drei pa'ya

Maak een roerende beweging met je armen naar rechts, je heupen gaan naar links.

Drei pak'i pa'ya

Beweeg je armen snel eerst naar links, en dan naar rechts, en laat je heupen tegengestelde bewegingen maken.

● Evalueren:

Herhaal met de kinderen de stappen voor het maken van funchi.

- *Wat heb je allemaal nodig voor het maken van funchi?*
- *Wat moet je bij het maken van funchi als eerste doen? En daarna?*
- *Wat vonden jullie van de funchi?*
- *Zouden jullie nu zelf funchi kunnen klaarmaken?*

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Zing het liedje nog een aantal keer en vraag de kinderen om dansspasjes voor één of meerdere coupletten te bedenken.

Reflectie en terugkoppeling:

Bespreek met de kinderen wat ze gezien hebben in deze les.

- *Welke stappen werden genomen om de funchi te maken?*
- *Wat leek je moeilijk om zelf te doen? Waarom?*
- *En wat zou je zeker zelf kunnen doen?*

Didactische tips:

- Bespreek vóór het beginnen met de demonstratie de veiligheidsregels (bijvoorbeeld niet aan de kookplaat aankomen).
- Op de website <https://www.visitaruba.com/aruba-recipes/funchi-corn-meal-mush/> vindt u informatie over funchi en het maken van funchi.
- De kinderen kunnen aan het einde van het thema het lied 'Ban hala un funchi' presenteren bij de slotactiviteit.

Begrippen: Arubaans eten, funchi, maïs, maismeel, fijnmalen, meel, roeren, danspassen.

Activiteit 4.4 Pasa palo

Tijdens deze activiteit leren de kinderen wat 'pasa palo's' zijn en gaan ze zelf 'pasa palo's' maken (en opeten).

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Creatief denken
Soort kunstactiviteit:	Beeldende vorming
Kerdoelen:	B&G: 1.3, 1.3a, 1.3c, 3.1, 3.1a, 3.3a, 3.3b, 3.5, 3.5a KV: 1.3, 1.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- wat 'pasa palo's' zijn;
- om (gezonde) 'pasa palo's' te maken;
- wat gezond en ongezond eten is;
- verschillende soorten vruchten kennen;
- dat fruit gewassen dient te worden voor het eten.

Wat heb je nodig?

- Satéstokjes.
- Ingrediënten voor 'pasa palo's': fruit naar keuze (appels, peren, druiven, watermeloen, et cetera), hamblokjes en kaasblokjes.
- Snijplank, mes.
- Een schaalte per kind.
- Plastic mesjes.
- Kralenplank.

De activiteit:

- Voer een gesprek met kinderen over gezond en ongezond eten.
  - *Wat is heel gezond om te eten?* (fruit en groenten)
  - *Wat is niet zo gezond (ongezond) om te eten?* (fastfood, vet eten zoals frietjes en chips).
  - *Eet jij gezond en/of ongezond?*
  - *Waarom is het belangrijk om gezond te eten?*
- Vertel de kinderen dat ze vandaag 'pasa palo's' gaan maken met fruit.
  - *Weten jullie wat een 'pasa palo' is?* (Een traditonele Arubaanse snack van fruit, ham en kaas aan een stokje.)
  - *Is een 'pasa palo' gezond of ongezond?*
  - *Wie heeft weleens 'pasa palo' gegeten?*
  - *Wat zat er toen aan het stokje?*

Laat de kinderen het assortiment aan fruit (en ham en kaas) zien. Laat de kinderen de verschillende soorten fruit benoemen.

- *Hoe heet dit fruit?*
- *Groeit het ook op Aruba?*
- *Waarom wel/niet?*
- *Kun je de schil eten?*

Hou de kinderen voor de gek door de hele vrucht aan een stokje te rijgen. Laat de kinderen reageren dat u het fout doet. Vraag de kinderen hoe het wel moet. Concludeer dat het fruit in stukjes gesneden moet worden en dat je soms bij fruit de schil niet kunt eten (denk aan watermeloen of ananas).

- *Kun je van dit fruit de schil eten?*
- *Moet je van een druif de schil weghalen?*
- *En van de ananas?*

Leg de kinderen uit dat je van een appel de schil best kunt eten, maar dat je de appel dan wel heel goed moet wassen met water. Laat de kinderen het fruit wassen.

Demonsteer het schillen van het fruit. Als het fruit geschild is, moet het in stukjes gesneden worden. Doe dit samen met de kinderen. Wijs hen erop hoe ze dit moeten doen.

Als alle fruit gesneden en in bakjes gedaan is, mogen de kinderen de 'pasa palo's' in elkaar gaan zetten. Vertel dat ze zelf mogen kiezen welk fruit ze willen gebruiken, of ze ham en kaas willen toevoegen en in welke volgorde ze alles rijgen.

- Maak een klassenfoto van de kinderen met hun eigengemaakte 'pasa palo's', voordat ze deze opeten.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Laat de kinderen hun 'pasa palo' namaken op een kralenplankje.

Reflectie en terugkoppeling:

- *Wat heb je geleerd?*
- *Wat was gemakkelijk?*
- *En moeilijk?*
- *Was jouw combinatie van fruit, ham en kaas een goede?*
- *Smaakte het?*
- *En wat vond je van de kleurencombinatie?*

Didactische tip(s):

- Wijs de kinderen op hygiëne. Als ze eten bereiden (in dit geval Pasa palo's) is het van belang dat ze hun handen goed wassen.
- Stuur de klassenfoto met de 'pasa palo's' naar alle ouders.

Begrippen: gezond, ongezond, fruit, traditioneel, 'pasa palo'.

Activiteit 4.5 Vliegers vliegen

Tijdens deze activiteit leren de kinderen hoe ze een vlieger kunnen maken.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Zelfregulering
Soort kunstactiviteit:	Beeldende Vorming
Kerdoelen:	KV: 1.1, 1.1a, 1.2, 1.2a, 1.3, 1.3a, 2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.3, 2.3a, 3.2, 3.2a, 5.1, 5.1a, 5.2, 5.2a, 5.3, 5.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- wat een vlieger is;
- hoe een vlieger wordt gemaakt;
- om een stappenplan te volgen;
- om zelf te bedenken welke stappen en materialen nodig zijn om een bepaald kunstwerk te maken.

Wat heb je nodig?

- De film 'Caribbean Kids News Temporada di Fli 15-03-10' (zie webpagina Whizz-Art) (1.39 minuten).
- De film 'Caribbean Kids News Kompetensha di Fli 05-04-10' (zie webpagina Whizz-Art) (1.42 minuten).
- Kopieerblad 16: Regenboog vlieger.
- Papieren bordjes (één per kind), verf en kwasten, verschillende kleuren crêpepapier, versieringen (denk aan foamstickers, stickers, et cetera), vliegertouw (optioneel).

De activiteit:

● Oriënteren:

Bekijk met de kinderen de film 'Caribbean Kids News Temporada di Fli 15-03-10'. Ga na of de kinderen begrepen hebben wat er in de film werd verteld door vragen te stellen.

Laat vervolgens de film 'Caribbean Kids News Kompetensha di Fli 05-04-10' zien en bespreek de inhoud met de kinderen.

- *Hebben jullie ooit iemand zien vliegeren? Of hebben jullie ooit zelf gevliegerd?*
- *Wat vond je ervan?*

Vertel de kinderen dat, zoals in het eerste filmpje wordt verteld, vaak in de periode van eind februari tot half mei wordt gevliegerd.

- *Waarom wordt er in die periode veel gevliegerd? (Omdat het dan vaak hard waait op Aruba.)*

Het vliegeren is vooral op Koningsdag populair.

- *Weet je hoe een vlieger gemaakt wordt?*

Als de kinderen het niet weten, vraag dan hoe ze denken dat vliegers gemaakt worden. Vertel dat ze vandaag een soort vlieger gaan maken.

● Uitvoeren/Creëren:

Laat de kinderen de vlieger van kopieerblad 16 zien.

- *Waar is deze vlieger van gemaakt?*
- *Hoe is deze vlieger gemaakt?*
- *Is de vlieger licht of zwaar?*

Geef ieder kind een papieren bordje en verschillende kleuren crêpepapier. Laat de kinderen eerst het bordje in tweeën vouwen en het aan beide kanten in leuke kleuren verven. Laat ze vervolgens aan de onderkant van het bordje repen crêpepapier plakken.

- *Is de vlieger nu klaar?*

Concludeer dat aan een vlieger een lang touw vastgemaakt moet worden zodat de vlieger buiten niet wegwaait.

● Evalueren:

Laat de kinderen hun vlieger buiten testen (indien het waait).

- *Ben je blij met je vlieger? Waarom wel/niet?*

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Vraag de kinderen om een vlieger voor iemand anders te maken (ouder, grootouder, broertje/zusje, vriend, et cetera). Bespreek de creatieve keuzes die de kinderen hebben gemaakt.

- *Wat heb je gemaakt?*
- *Waarom heb je daarvoor gekozen?*

Reflectie en terugkoppeling:

- *Wat heb je vandaag geleerd?*
- *Is het gegaan zoals je had verwacht?*
- *Waarom wel/niet?*
- *Wat vond je makkelijk? En moeilijk?*
- *Hoe ben je te werk gegaan?*
- *Wat heb je eerst gedaan? En toen?*
- *Wie heeft op een andere manier gewerkt?*

Didactische tip:

Presenteer de gemaakte vliegers tijdens de slotactiviteit van het thema.

Begrippen: vliegers, Koningsdag, vouwen, verf, crêpepapier, versiering.

Slotactiviteit: Viering Himno y Bandera ★

Tijdens deze activiteit geven de kinderen een show met dans, muziek, theater en beeldende vorming.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Sociale en culturele vaardigheden
Soort kunstactiviteit:	Beeldende vorming/Dans/Muziek/Theater
Kerdoelen:	Alle kerndoelen die aangeboden zijn

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- een presentatie voor te bereiden;
- te denken over de structuur van de presentatie;
- een presentatie te geven aan mensen;
- samen te werken.

Wat heb je nodig?

- Alle gemaakte werkjes binnen dit thema.

De activiteit:

● Vertel de kinderen dat ze voor de viering van Himno y Bandera een presentatie gaan opzetten voor de ouders en andere genodigden. Hierbij laten ze zien wat ze allemaal in dit thema geleerd en gemaakt hebben.

Denk aan:

- het lied 'Where Are You From' met de gemaakte poster (startactiviteit);
- het Arubaanse volkslied met pictogrammen (activiteit 2.3);
- het zelfgemaakte couplet van het Arubaanse volkslied (activiteit 2.6);
- het gemaakte filmpje 'Bon dia' (activiteit 3.1);
- het rollenspel 'Kiki tin miedo' (activiteit 3.3);
- het lied met dans van 'Ban hala un funchi' (activiteit 4.3).

U kunt ook een slideshow maken van de bezoeken die de kinderen hebben afgelegd aan Plaza Padu, Ayo Rock Formation, het strand en Plaza Libertador Betico Croes of Plaza Status Aparte Betico Croes, (activiteiten 2.4, 3.5, 3.6, 3.7).

● Bepaal met de kinderen wat de volgorde van de show zal worden.

- *Welk liedje of dansje wordt als eerst gepresenteerd? (Het volkslied.)*
- *En wat dan?*
- *Waarom die volgorde?*
- *Wie gaat wat voordragen? Allemaal samen? In groepjes?*

Laat de kinderen komen tot een gezamenlijk plan. Oefen alle voordrachten nog een aantal keer voordat de definitieve uitvoering plaatsvindt.

● Inventariseer alle werkjes die de kinderen binnen dit thema gemaakt hebben.

Denk aan:

- de gemaakte vlaggen (de kleivlaggen, de Arubaanse vlaggetjes, de zelfontworpen vlag (activiteiten 1.2, 1.4 en 1.5);
- het zelfgemaakte geld (activiteit 3.2);
- de Shoco's (activiteit 3.4);
- de indianentekeningen (activiteit 3.5);
- het afvalwerkstuk (activiteit 3.6);
- de klei-werkstukken van Betico Croes (activiteit 3.7);
- de gemaakte vliegers (4.5).

Bedenk samen met de kinderen hoe deze werkjes gepresenteerd kunnen worden aan de genodigden van de slotactiviteit.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Laat de kinderen van thuis typische Arubaanse gerechten meenemen, die na de presentatie uitgedeeld kunnen worden.

Reflectie en terugkoppeling:

Evalueer wat de kinderen van de afsluiting vonden.

- *Was het een geslaagde presentatie?*
- *Wat ging goed, wat ging minder goed?*
- *Wat vond het publiek ervan?*

Begrippen: tentoonstellen, presentatie, publiek.

Bijlage 1 Brief voor ouders

Geachte ouder/begeleider,

De komende 2 weken zal uw kind op school werken aan het mini-thema 'Himno y Bandera'. Gedurende dit thema zal uw kind werkstukjes en voordrachten gaan voorbereiden, die zij aan het einde van het thema aan u gaan presenteren.

*Op .... (vul datum in) zal de klas van uw kind een bezoek afleggen aan .....
Kunt u als hulpouder ondersteunen hierbij, laat dat dan even weten.*

Met vriendelijke groeten,

.....(naam leerkracht invullen)

Bijlage 2 Benodigde materialen

Digitale prentenboeken

ACTIVITEIT 3.3:

- Papiamento: Stolk. M. (2007). *Kiki tin miedo*. Vertaald door Evelyn Ruiz-Croes.

<http://www.ea.aw/catalog/kiki-tin-miedo/>

Films

ACTIVITEIT 1.3:

- Engels: (2018). *Explore Enjoy Experience Bonaire*. Bonaire Tourism. <https://youtu.be/rUBk2KGQTVg>
- Engels: (2020). *A Special Message from Aruba, "Dushi Tera" (Sweet Land)*. Aruba. https://youtu.be/Qag76JW_zsc
- Engels: (2018). *CHATA - In Curaçao Culture Video*. CHATA Curaçao. https://youtu.be/it_m3BJGQqk

ACTIVITEIT 2.1:

- Nederlands: (2014). *Netherlands vs Argentina World Cup 2014 Anthems*. João Paulo.

<https://youtu.be/7rTvToNnuac>

ACTIVITEIT 2.5:

- Engels: (2019). *Five Year Old Lily Dety Singing the National Anthem*. The Detty Sisters.

<https://youtu.be/J8Axf0tk6tl>

ACTIVITEIT 3.1:

- Nederlands: (2012). *Hallo in verschillende talen*. Samsam magazine. <https://youtu.be/L9VGr0SblfU>

ACTIVITEIT 3.3:

- Papiamento: (2011). *Aruban Brown-throated Parakeet*. ArubaBirds. <https://youtu.be/fnEdBdTEXto>

ACTIVITEIT 3.4:

- Engels: (2015). *A Few Minutes with the Burrowing Owls*. photoguy73. <https://youtu.be/3gdU6FHSIXk>

(ONLINE) THUISACTIVITEIT 3.4:

- Engels: (2015). *All About Birds for Children, Animal Learning for Kids*. Freeschool.

<https://youtu.be/jf0ld-hH9y4>

- Papiamento: Directie Natuur en Milieu. (2021). *Abo a wak un shoco*. DEA.

https://www.youtube.com/watch?v=uya3RG2Hv_o

ACTIVITEIT 3.6:

- Engels: (2011). *The Plastic Planet*. Natracare. <https://youtu.be/73sGgmZoMBQ>

ACTIVITEIT 4.1:

- Papiamento: (2018). *Himno y Bandera*. Dangui Oduber. <https://youtu.be/QjEx108cNzs>

ACTIVITEIT 4.5:

- Engels: (2010). *Caribbean Kids News Temporada di Fli 15-03-10*. CaribbeanKidsNews.

<https://youtu.be/EhDYEFEEwBg>

- Engels: (2010). *Caribbean Kids News Kompetensha di Fli 05-04-10*. CaribbeanKidsNews.

<https://youtu.be/uXDixQbAM4U>

Videoclips

STARTACTIVITEIT EN ACTIVITEIT 1.1:

- Engels: (2014). *Where Are You From? | Learn Countries of the World*. Maple Leaf Learning.
<https://youtu.be/l6A2EFkjXq4>

ACTIVITEIT 1.4:

- Engels: (2015). *The Left vs. Right Song! | Scratch Garden*. Scratch Garden.
<https://youtu.be/gRbwFq9665k>

Muziek

ACTIVITEIT 2.1:

- Spaans: (2020). *National Anthem of Colombia - ¡Oh gloria inmarcesible*. DN Anthems.
https://youtu.be/W1U8_Dera1U
- Engels: (2020). *National Anthem of the United States of America (USA) - The Star-Spangled Banner*. DN Anthems. <https://youtu.be/MBywzEKWEO0>
- Spaans: (2012). *National Anthem of Venezuela - Gloria al bravo pueblo*. BlueMarbleNations.
<https://youtu.be/yYXmjO1pfO4>
- Nederlands: (2020). *National Anthem of the Netherlands – Wilhelmus*. DN Anthems.
<https://youtu.be/rVJMgnOXy7A>
- Spaans: (2012). *National Anthem of Dominican Republic - Himno Nacional Dominicano*. DN Anthems. <https://youtu.be/2Rixe0TT3SU>

ACTIVITEIT 2.3:

- Papiamentu: (2016). *Anthem of Curacao – Himno di Korsou*. Tico Vos. <https://youtu.be/lOrltSmgCiY>

ACTIVITEIT 2.3 en 2.5:

- Papiamentu: (2020). *Anthem of Aruba - Aruba Dushi Tera*. DN Anthems. <https://youtu.be/x6NvSqKGsyM>

ACTIVITEIT 2.4 en 2.6:

- Papiamentu: (2014). *Aruba National Anthem (instrumental)*. National Anthems Channel.
<https://youtu.be/Ch8pARlk5yU>

ACTIVITEIT 4.3:

- Papiamentu: *Ban hala un funchi*. (op de melodie van 'E pato ta janga').
<https://www.ea.aw/catalog/wp-content/uploads/2020/06/Ban-hala-un-funchi.mp3>

Websites/Games/Apps

- De website: *Flags Caribbean*. <https://www.freeprintableflags.com/category/caribbean> ((online) thuisactiviteit 1.1)
- De website: *Flags South-America*. https://www.freeprintableflags.com/category/south_america ((online) thuisactiviteit 1.1)
- De app: *Aruba su florin*. (activiteit 3.2)

Bijlage 3 Kopieerbladen

Kopieerblad 1: Vlaggen	(activiteit 1.1)
Kopieerblad 2: Raad de vlag	(activiteit 1.1, 1.5, 2.1)
Kopieerblad 3: Wanglo en Kibrahacha	(activiteit 1.2)
Kopieerblad 4: Vlaggen van Aruba, Bonaire en Curaçao	(activiteit 1.3)
Kopieerblad 5: De ABC-eilanden	(activiteit 1.3)
Kopieerblad 6: Vlaggen	(activiteit 1.5)
Kopieerblad 7: Het volkslied in pictogrammen	(activiteit 2.3)
Kopieerblad 8: Gebarentaal	(activiteit 3.1)
Kopieerblad 9: Arubaans geld	(activiteit 3.2)
Kopieerblad 10: Een Shoco	(activiteit 3.4)
Kopieerblad 11: Vogel telformulier	(activiteit 3.4)
Kopieerblad 12: Betico Croes	(activiteit 3.7)
Kopieerblad 13: Standbeelden van Betico Croes	(activiteit 3.7)
Kopieerblad 14: Verjaardagskalender	(activiteit 4.2)
Kopieerblad 15: Recept voor funchi	(activiteit 4.3)
Kopieerblad 16: Regenboog vlieger	(activiteit 4.5)

Kopieerblad 1: Vlaggen

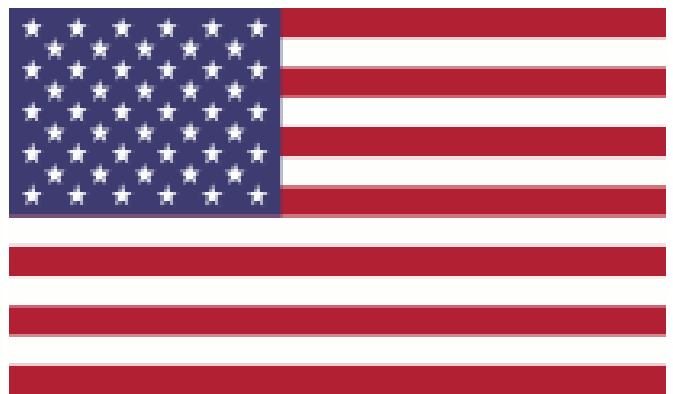
Tjechische Republiek

Republiek Kazachstan

Republiek Korea

Verenigde Staten van Amerika

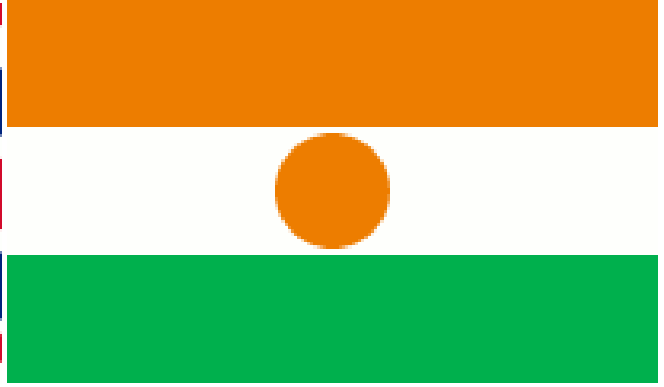

Nederland

Nepal

Verenigd Koninkrijk van
Groot-Brittannië en Noord-Ierland

Nigeria

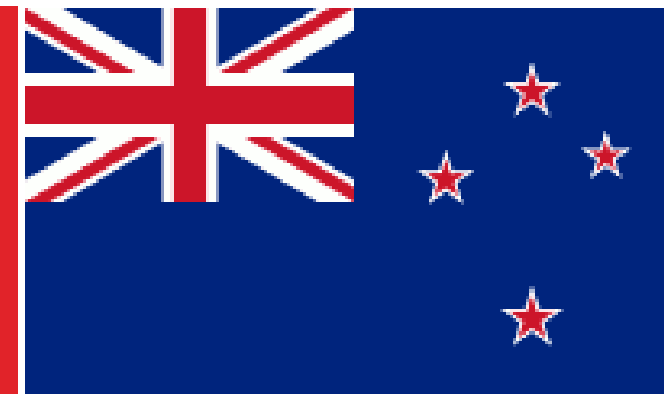
Roemenië

Brazilië

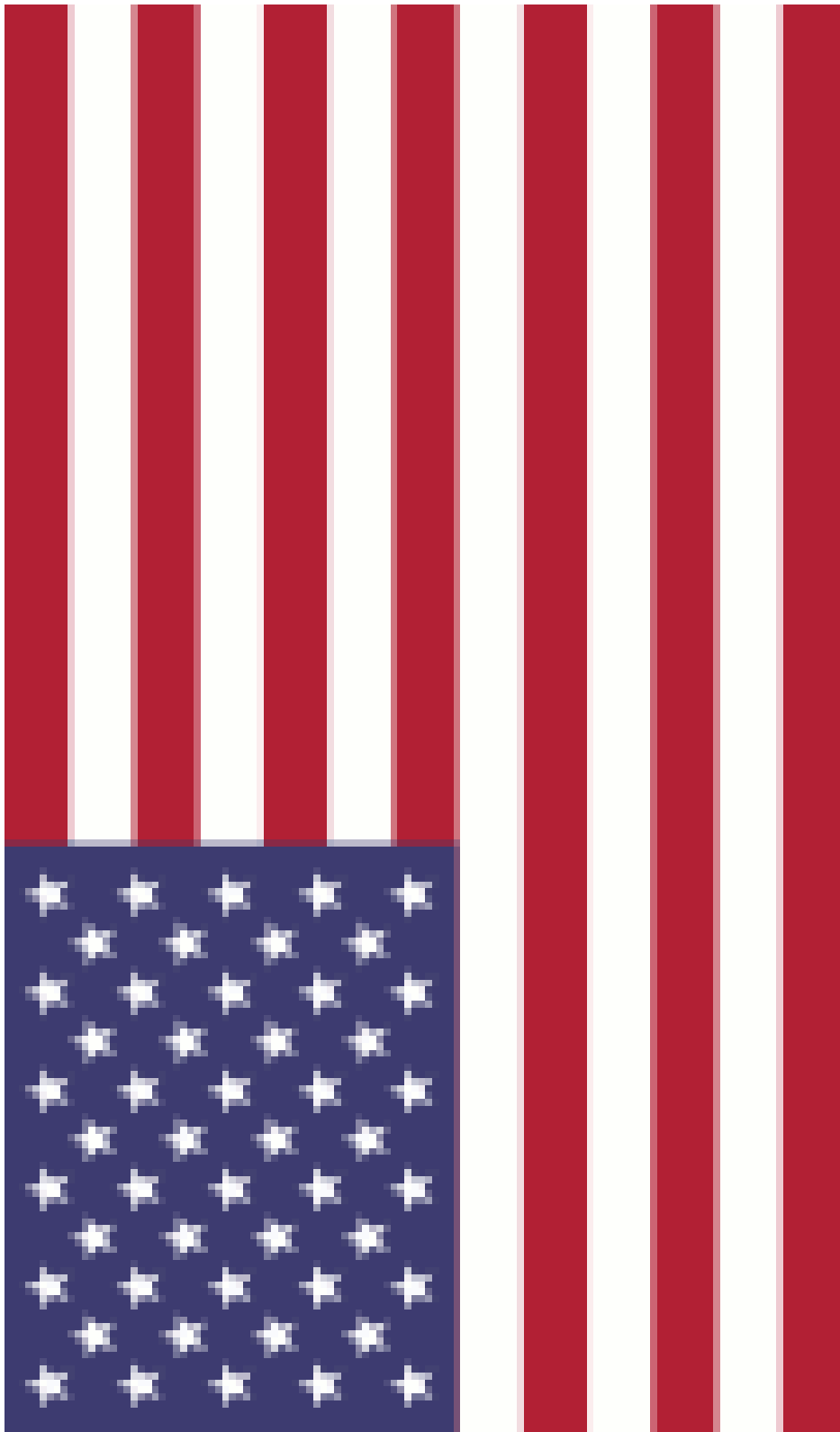

Koninkrijk Marokko

Nieuw-Zeeland

Kopieerblad 2: Raad de vlag

Verenigde Staten van Amerika

Republiek van Colombia

Venezuela

Nederland

Dominicaanse Republiek

Kopieerblad 3: Wanglo en Kibrahacha

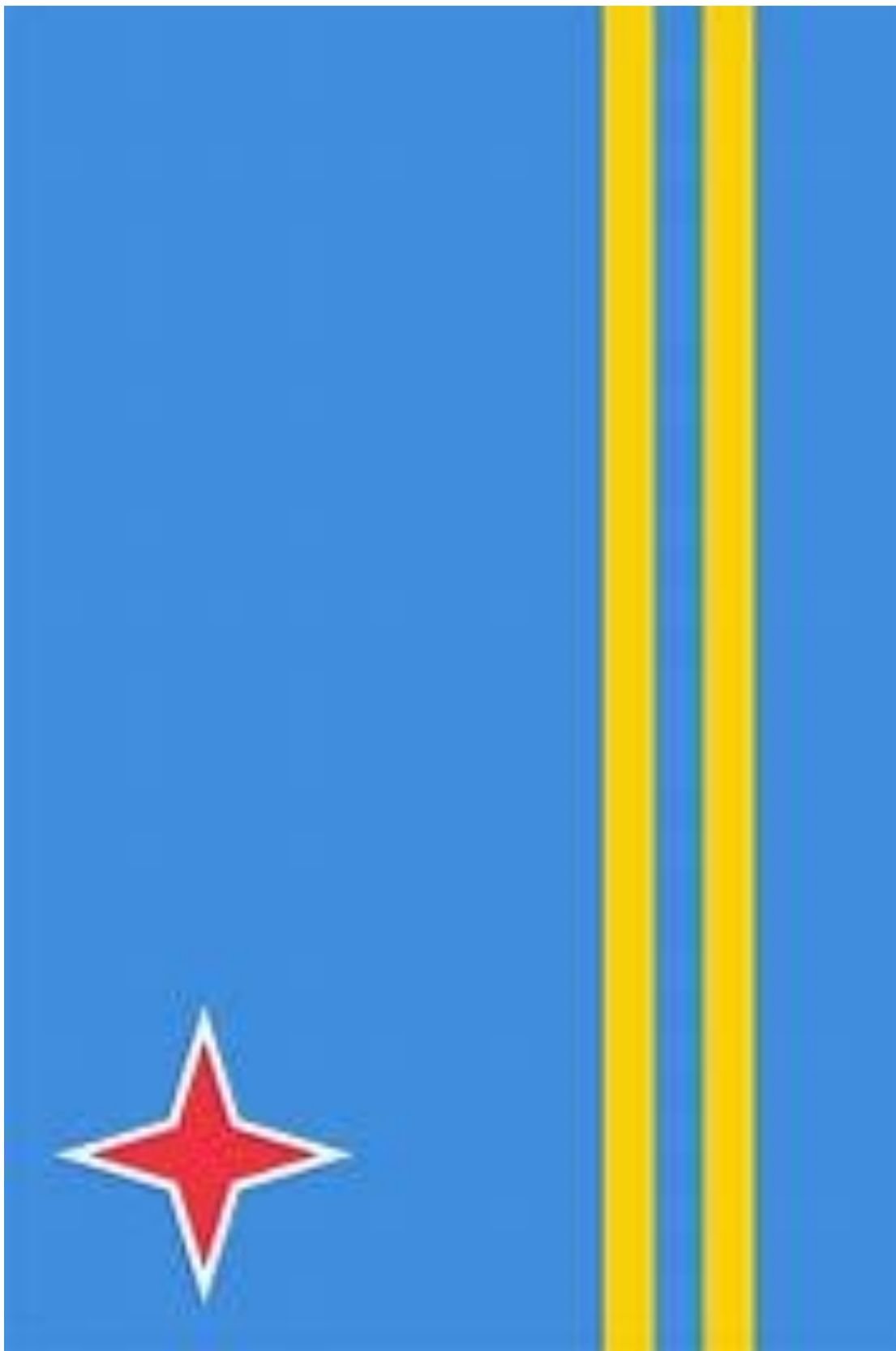

Wanglo

Kibrahacha

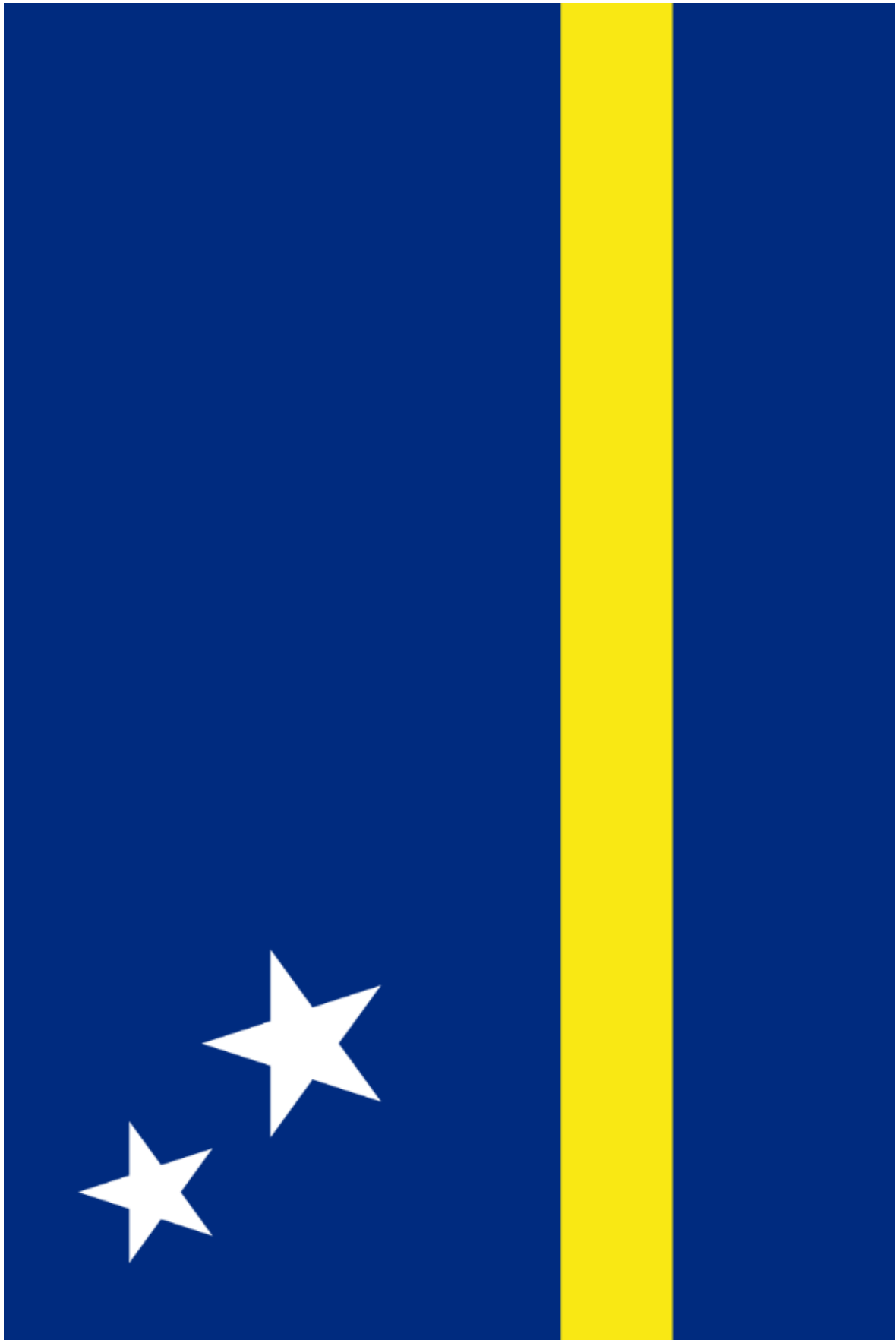
Kopieerblad 4: Vlaggen van Aruba, Bonaire en Curaçao

Aruba

Bonaire

Curaçao

Kopieerblad 5: De ABC-eilanden

Curaçao

Bonaire

Aruba

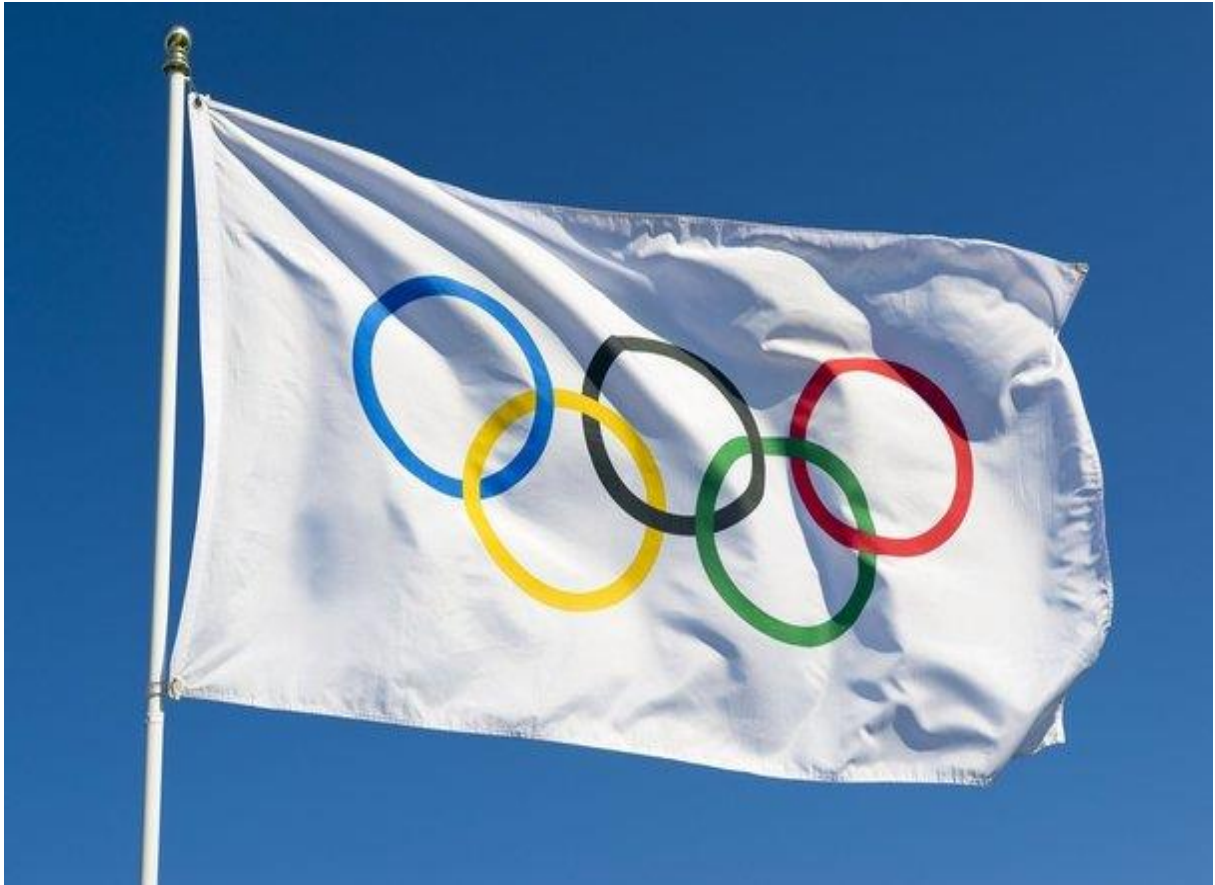
Kopieerblad 6: Vlaggen

Europese Unie

Nato

Olympische Spelen

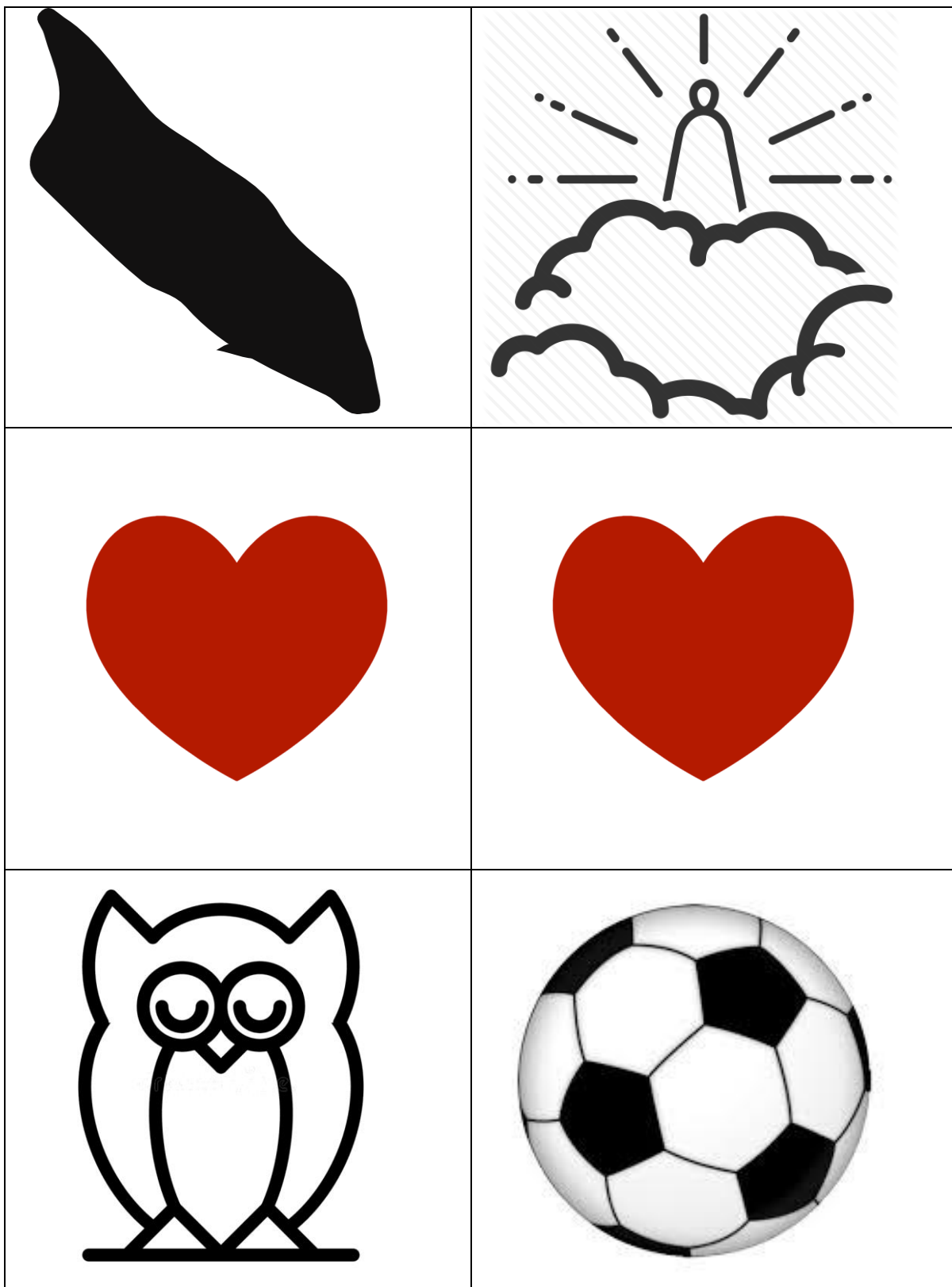

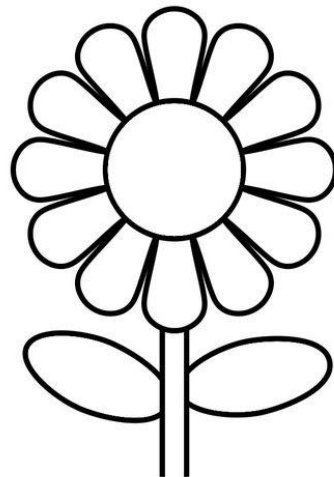
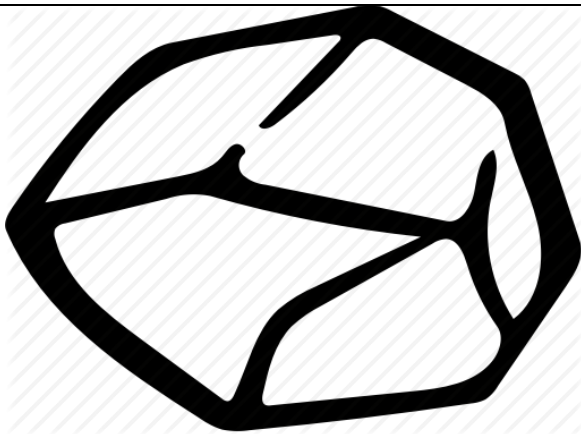
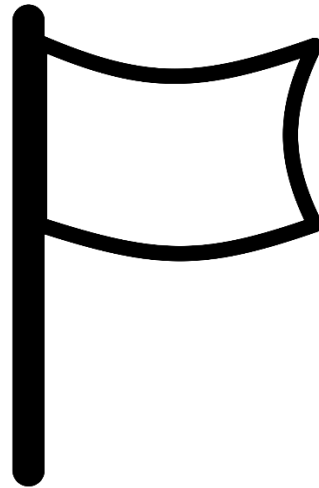
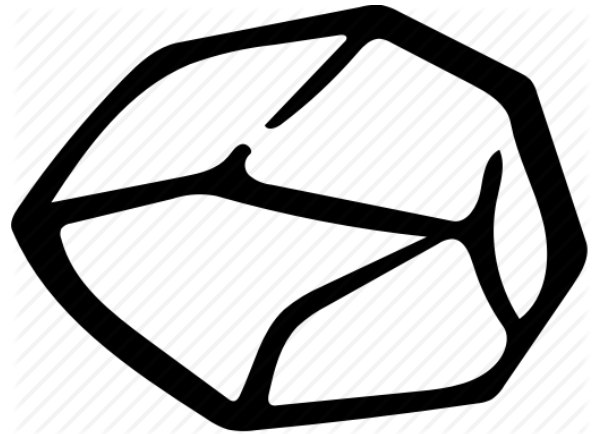
Sinterklaas

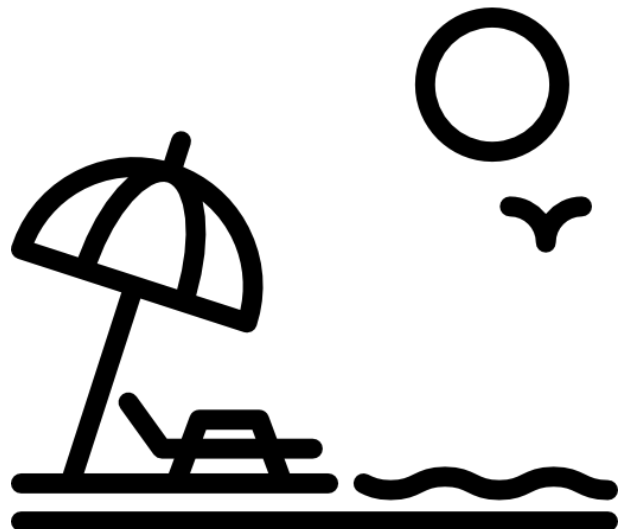
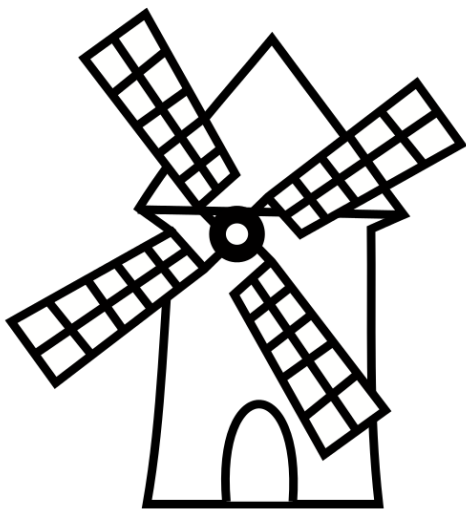
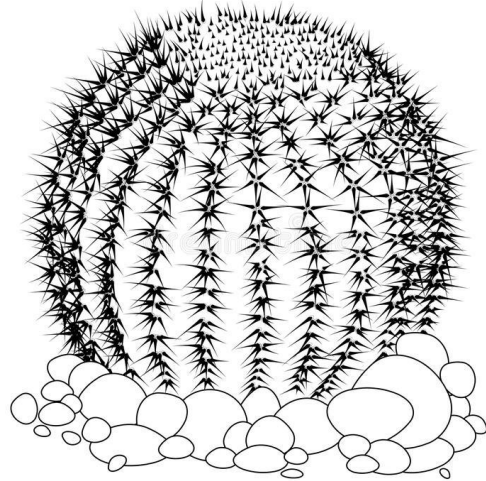
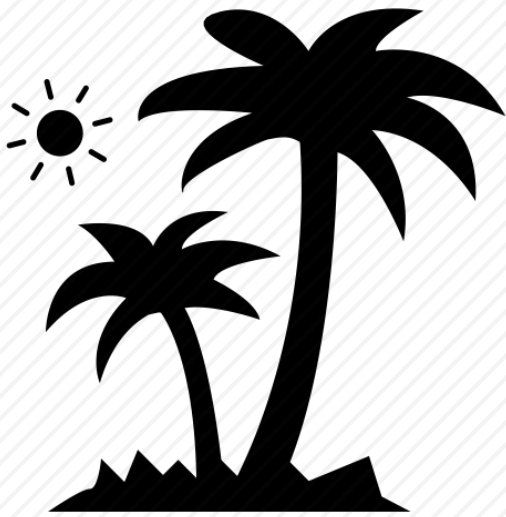
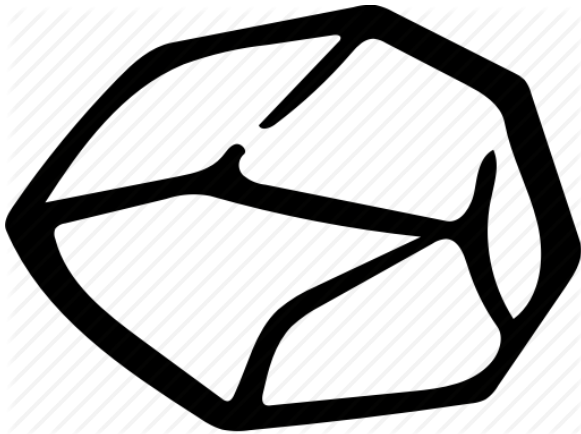
Unesco

Kopieerblad 7: Het volkslied in pictogrammen

Kopieerblad 8: Gebarentaal

ik weet het niet

Welkom!

goed gedaan!

ik vind jou lief

perfect!

stop!

kijk daar!

volg mij maar.

shhh!! stil zijn

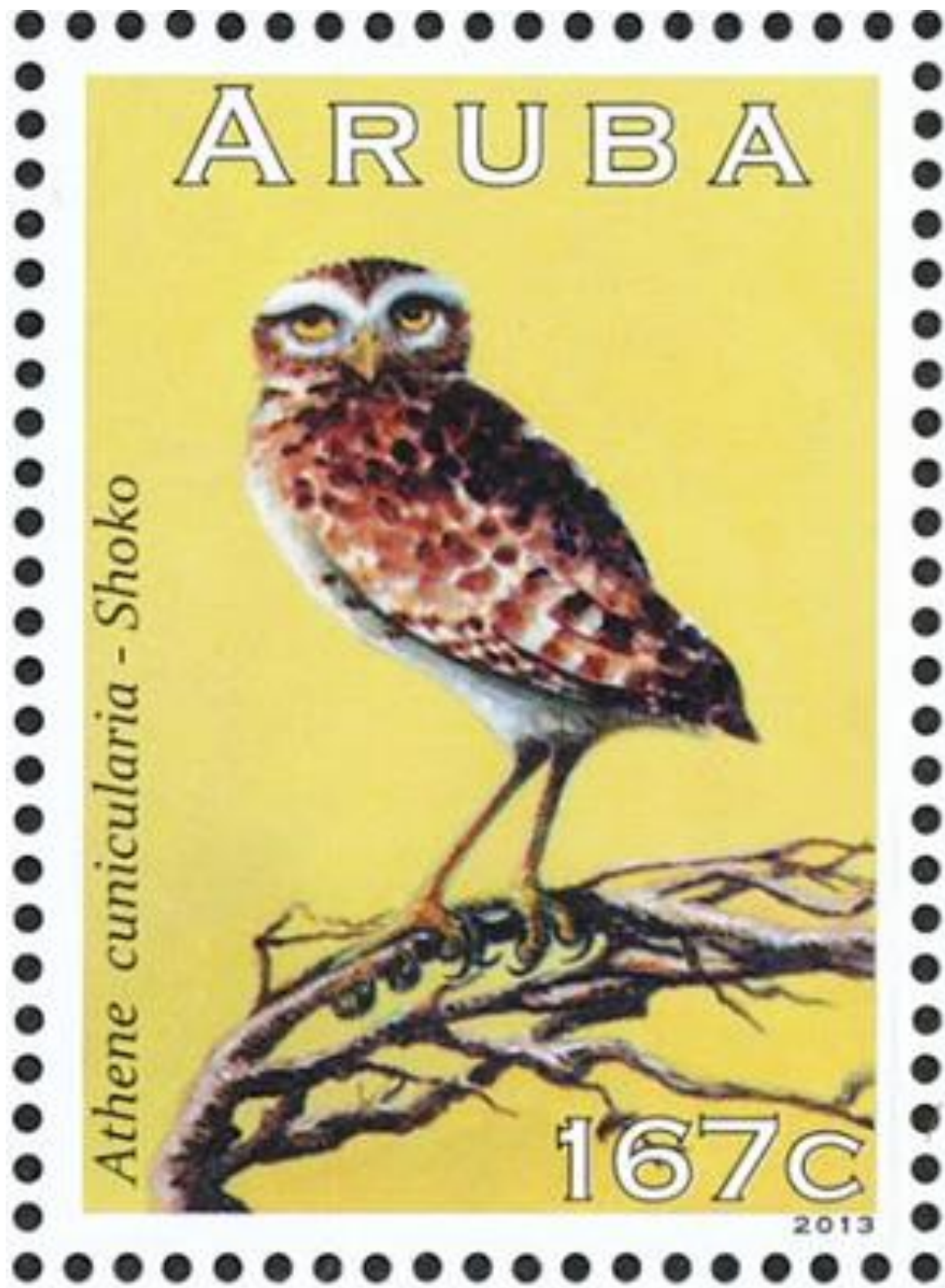
Kopieerblad 9: Arubaans geld

Kopieerblad 10: Een Shoco

Kopieerblad 11: Vogel telformulier

Conteo Nacional di Parha National Bird Count 2014

	Kinikini <small>American Kestrel</small>		
	Parha di Joonchi <small>House Sparrow</small>		
	Parha di Misa <small>Yellow Warbler</small>		

	Buladeifn <small>Eared Dove</small>		
	Dornasol <small>Rufous Hummingbird</small>		
	Parha di Misa <small>Yellow Warbler</small>		

+

	Shoco <small>Belted Kingfisher</small>		
	Shoco <small>Belted Kingfisher</small>		
	Gonzalito <small>Yellow Oriole</small>		

	Moffi <small>Chestnut-sided Warbler</small>		
	Barica Hel <small>Belted Kingfisher</small>		
	Gonzalito <small>Yellow Oriole</small>		

	Totolica <small>Common Ground Dove</small>		
	Chuchubi <small>Tropical Mockingbird</small>		
	Blenchi berde <small>Yellow Warbler</small>		

Bo a observa un parha cu no ta menciona riba e formulario?
Si ta asina por favor yena e nomber y marca cuanto biaha aki bou
Have you observed a bird that is not mentioned on this form?
If so please fill in the name and tally in the spaces below

SI YES NO NO

--	--	--	--

ABO TAMBE TA CONTA!
You also count!

Por favor, tumu nota di informacion parti patras!
Please read information on the back.

Kopieerblad 12: Betico Croes

Kopieerblad 13: Standbeelden van Betico Croes.

Plaza Libertador Betico Croes, te Oranjestad

Plaza Status Aparte Betico Croes, te Santa Cruz

Januari

17 _____
 18 _____
 19 _____
 20 _____
 21 _____
 22 _____
 23 _____
 24 _____
 25 _____
 26 _____
 27 _____
 28 _____
 29 _____
 30 _____
 31 _____

De sneeuwpop

Bron: liedbundel Muziek op Schoot
 Paula Hopster

Er val - len sneeuw - vloek - jes uit de lucht...
 Kom mee naar bui - ten, pak ze vlieg!...
 We gaan een mooi - e sneeuw-pop ma - ken,
 De groot ste van de he - le straat!...

Chords: G, C, D, G

Beluister het lied op www.muziekmethodijongekind.nl

Februari

1 _____
 2 _____
 3 _____
 4 _____
 5 _____
 6 _____
 7 _____
 8 _____
 9 _____
 10 _____
 11 _____
 12 _____
 13 _____
 14 _____
 15 _____
 16 _____
 17 _____
 18 _____
 19 _____
 20 _____
 21 _____
 22 _____
 23 _____
 24 _____
 25 _____
 26 _____
 27 _____
 28 _____
 29 _____

Conny de Vries

Maart

17 _____
 18 _____
 19 _____
 20 _____
 21 _____
 22 _____
 23 _____
 24 _____
 25 _____
 26 _____
 27 _____
 28 _____
 29 _____
 30 _____
 31 _____

Bi-ba-bollebeer

Bron: liedbundel Muziek op School
 Anne de Jong

Ik ben de bi - ba - bol - le - beer.
 Ik dans heel vro - lijk heen en weer.
 Doe met me mee voor - uit, voor - uit!
 Doe met me mee en trek een gek - ke snuif!

Beluister het lied op www.muziekmethetjongekind.nl

April

1 _____
 2 _____
 3 _____
 4 _____
 5 _____
 6 _____
 7 _____
 8 _____
 9 _____
 10 _____
 11 _____
 12 _____
 13 _____
 14 _____
 15 _____
 16 _____
 17 _____
 18 _____
 19 _____
 20 _____
 21 _____
 22 _____
 23 _____
 24 _____
 25 _____
 26 _____
 27 _____
 28 _____
 29 _____
 30 _____

Conny de Vries

Mei

17 _____
 18 _____
 19 _____
 20 _____
 21 _____
 22 _____
 23 _____
 24 _____
 25 _____
 26 _____
 27 _____
 28 _____
 29 _____
 30 _____
 31 _____
 16 _____
 15 _____
 14 _____
 13 _____
 12 _____
 11 _____
 10 _____
 9 _____
 8 _____
 7 _____
 6 _____
 5 _____
 4 _____
 3 _____
 2 _____
 1 _____

Pak me dan

Bron: liedbundel Muziek op Schoot
 Erica de Ridder

F Pak me, pak me, pak me dan. Pak me dan, als je kan. C F

5 F pak me, pak me, pak me dan, als je je kan. C F

Hier ben ik, hier ben ik. E - ven lek - ker knuf - fe - len. C F

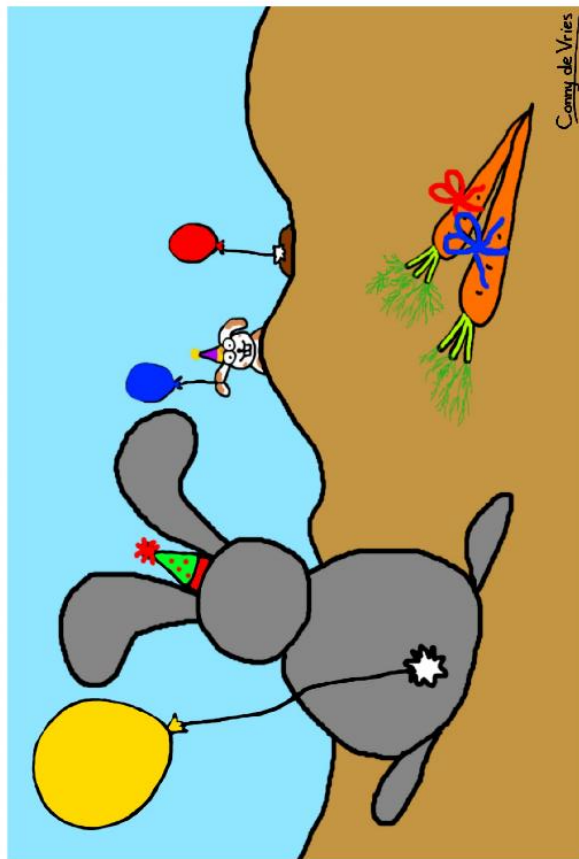
F Hier ben ik, hier ben ik. Hup, daar gaan we weer. C F

Beluister het lied op www.muziekmethetjongekind.nl

Juni

16 _____
 17 _____
 18 _____
 19 _____
 20 _____
 21 _____
 22 _____
 23 _____
 24 _____
 25 _____
 26 _____
 27 _____
 28 _____
 29 _____
 30 _____
 15 _____
 14 _____
 13 _____
 12 _____
 11 _____
 10 _____
 9 _____
 8 _____
 7 _____
 6 _____
 5 _____
 4 _____
 3 _____
 2 _____
 1 _____

Conny de Vries

Juli

17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16

Augustus

17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16

Swinglied

Bron: liedbundel Muziek op Schoot
Trees Verburg

En swing en dans nu sa - men in het rond!

We gaan zo sa - men heel de we - reld rond!

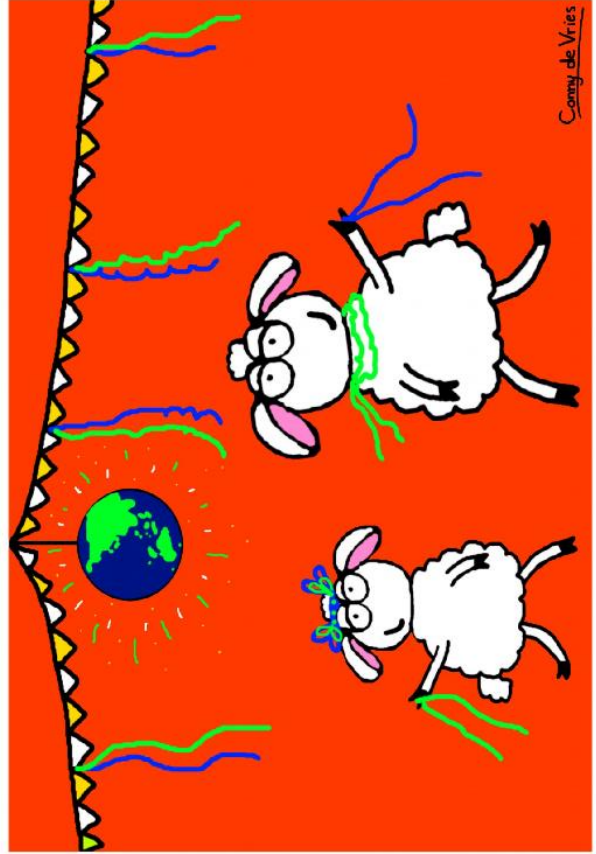
En vraag niet of we ooit eens zit - ten* gaan?

Nee hoor, we gaan weer staan!

8

Beluister het lied op www.muziekmethetjongekind.nl

Conny de Vries

September

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

5 _____

6 _____

7 _____

8 _____

9 _____

10 _____

11 _____

12 _____

13 _____

14 _____

15 _____

16 _____

17 _____

18 _____

19 _____

20 _____

21 _____

22 _____

23 _____

24 _____

25 _____

26 _____

27 _____

28 _____

29 _____

30 _____

Oktober

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

5 _____

6 _____

7 _____

8 _____

9 _____

10 _____

11 _____

12 _____

13 _____

14 _____

15 _____

16 _____

17 _____

18 _____

19 _____

20 _____

21 _____

22 _____

23 _____

24 _____

25 _____

26 _____

27 _____

28 _____

29 _____

30 _____

31 _____

Een belletje aan je voet

Bron: liedbundel Muziek op Schoot
Anneclaire van Leest

The musical score is written on four staves. The first staff shows the melody with lyrics: 'Een bel - le - tje aan je voet.' The second staff continues the melody: 'Een bel - le - tje aan je voet.' The third staff continues: 'ja pak 'm maar, ja pak 'm maar,' with a 'G' chord symbol above. The fourth staff concludes: 'dat bel - le - tje aan je voet!' with a 'G' chord symbol above. The score includes treble clefs, a key signature of one sharp (F#), and a 4/4 time signature.

Beluister het lied op www.muziekmethetjongekind.nl

November

16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15

December

17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16

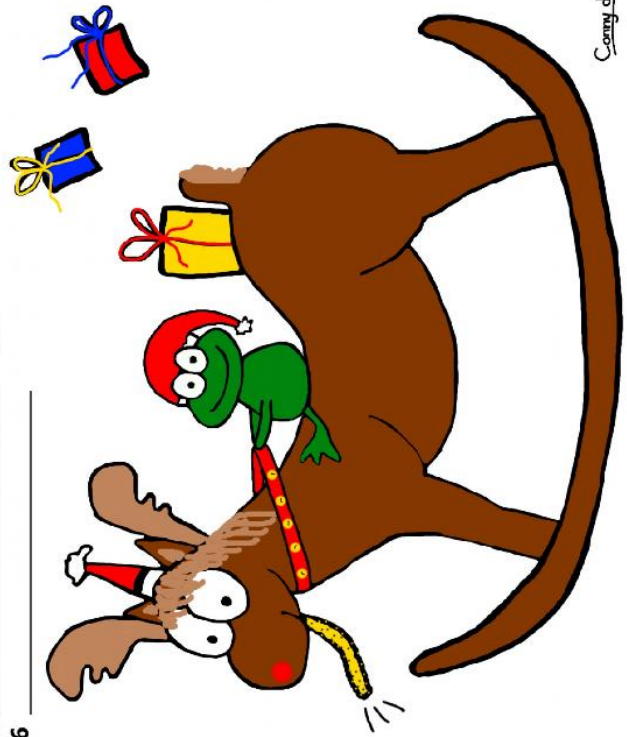
Hobbelde hobbelde hoep lala

Bron: liedbundel Muziek op Schoot
Briegt Fiselier/Marijke Albers

D
Hob - bel - de, hob - bel - de hoep - la - la,
A
heen en weer, steeds maar weer.
D
Hob - bel - de, bob - bel - de hoep - la - la,
A
nog een keer!

Beluister het lied op www.muziekmethejongekind.nl

Camy de Vries

Kopieerblad 15: Recept voor funchi

Ingrediënten

- 1 ¼ beker koud water
- 1 ½ beker maïsmeel
- 1 theelepel zout
- 1 ½ beker kokend water
- 1 eetlepel boter

Aanwijzingen:

- Doe 1 ¼ beker koud water, 1 ½ beker maïsmeel, 1 theelepel zout in een pan met een dikke bodem waarin anderhalve beker kokend water en één eetlepel boter zit.
- Laat het op hoog vuur drie minuten koken.
- Laat het mengsel daarna nog drie minuten koken en roer de funchi met een houten lepel of 'palo di funchi'.
- Als het mengsel erg stijf is en wegtrekt van de zijkanten van de pan, haal het dan van het vuur.
- Gooi het mengsel in een diepe, goed beboterde kom en bedek dit met een bord.
- Schud de funchi in de kom en keer hem daarna om op een serveerschaal.

Kopieerblad 16: Regenboog vlieger

Bijlage 4: Mi sa con pa hisa mi bandera!

Pedro ta padvinder. E ta gusta esaki masha, pasobra e ta siña hopi cos. El a join padvinderij no mucho tempo pasa. Como cu dia di Himno y Bandera ta acercando, Pedro su leidster, juffrouw Nathalie, ta duna e grupo les tocante e reglanan ora di hisa bandera. Juffrouw Nathalie ta puntra: 'Ken sa kico nos mester tene cuenta cu ne ora di hisa nos bandera?'

Aha, Pedro sa esaki! Aña pasa el a yuda su tata hisa e bandera na cas pa Himno y Bandera. E ta corda cu su tata a cont'e cu nan mester warda te ora solo subi pa nan hisa e bandera y cu nan mester baha e bandera prome cu solo baha.

Riba e dia mes, Pedro a yuda su tata hisa e bandera. Pero despues di algun ora, awa a cuminsa yobe duro. Tabata tin mal tempo! Ata Pedro su tata a core bay pafo. Pedro no tabata compronde dicon.

El a sali su tata su tras y el a wak cu su tata tabata baha e bandera. 'Papi, dicon bo ta baha e bandera?'. Pedro su tata a contesta: 'Pasobra mi no kier pa e muha. Nos mester tin respet pa nos bandera.' Pedro su tata a dobla e bandera bunita y el a bay cu ne paden.

Despues di algun ora solo a sali bek. Pedro a dicidi di yuda su tata hisa e bandera atrobe. Ora di his'e, Pedro su tata a bis'e: 'Corda tene cuidou. No laga e bandera touch tera'. Esaki ta corda Pedro cu e tin cu pone atencion ora di hisa e bandera.

Serca di 6 or y mey, ora cu solo cuminsa baha, Pedro su tata ta sali pafo y ta yama Pedro pa e bin yud'e baha e bandera. Pedro ta puntra: 'Papi, mi mag di baha e bandera e biaha aki?'. 'Pues claro', su tata ta contesta. Y e biaha aki Pedro ta tene cuenta pa e bandera no touch tera sin cu su tata mester cord'e!

Bijlage 5 Planningsformulier

THEMA MT2	VORMINGSGEBIED								
	WERELDORIËNTATIE				KUNSTZINNIGE VORMING				
Activiteit	PV	M&M	N&T	B&G	Dans	Muziek	Beeldende vorming	Theater	Media
Start									
1.1									
1.2									
1.3									
1.4									
1.5									
2.1									
2.2									
2.3									
2.4									
2.5									
2.6									
3.1									
3.2									
3.3									
3.4									
3.5									
3.6									
3.7									
4.1									
4.2									
4.3									
4.4									
4.5									
Slot									
TOTAAL									

THEMA MT2	21 ^e EEUWSE VAARDIGHEID										
	Communicatie	Computational thinking	Creatief denken	ICT – basis-vaardigheden	Informatie-vaardigheden	Kritische denken	Mediawijsheid	Probleem oplossen	Samenwerken	Sociale en culturele vaardigheden	Zelfregulering
Start											
1.1											
1.2											
1.3											
1.4											
1.5											
2.1											
2.2											
2.3											
2.4											
2.5											
2.6											
3.1											
3.2											
3.3											
3.4											
3.5											
3.6											
3.7											
4.1											
4.2											
4.3											
4.4											
4.5											
Slot											
TOTAAL											